

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

**Budapesti Gazdasági Főiskola
KÜLKERESKEDELMI FŐISKOLAI KAR
GAZDASÁGDIPLOMÁCIA ÉS NEMZETKÖZI
MENEDZSMENT SZAK
nappali tagozat
szakdiplomácia szakirány**

AZ ISZLÁM PROTOKOLL

Készítette: Haller Dóra

Budapest, 2005

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS ÉS CÉLKITŰZÉSEK	6
1. AZ ISZLÁM VALLÁS	9
1.1. <i>Az iszlám vallás kialakulása</i>	9
1.2. <i>Mohamed élete</i>	10
1.3. <i>Mohamed tanai</i>	16
1.3.1. <i>A kötelességekről szóló tan</i>	17
1.3.2. <i>Az iszlám öt pillére</i>	18
2. AZ ISZLÁM TÖRVÉNYEI	21
2.1. <i>A Saría</i>	21
2.2. <i>A Korán, a legfőbb törvény</i>	23
2.3. <i>A hagyományok</i>	25
2.4. <i>Hétköznapi regulák</i>	27
2.4.1. <i>Megengedett és tiltott ételek, italok</i>	27
2.4.2. <i>Arany és ezüstedények használata</i>	28
2.4.3. <i>A ruházzkodás szabályai</i>	29
2.4.4. <i>A nemek szerinti viselkedés</i>	30
3. VÉTSÉGEK	33
3.1. <i>Az árvák vagyonának felélése</i>	33
3.2. <i>A szerencsejáték</i>	34
3.3. <i>Idegen nő/férfi bámulása</i>	34
3.4. <i>Rossz bánásmód a szomszédokkal</i>	35
3.5. <i>Megátkozás</i>	36
3.6. <i>Hallgatózás</i>	38
4. AZ ÜNNEPEK	39
4.1. <i>Id-al-adhát, az Áldozat ünnepe</i>	39
4.2. <i>Szombat a budapesti muszlim közösségben</i>	40
4.3. <i>Esküvő</i>	40
5. A ZARÁNDOKLAT	44
5.1. <i>A zarándoklat eredete</i>	44
5.2. <i>A zarándoklat kritériumai</i>	46
5.3. <i>A zarándoklat állomásai</i>	47
5.3.1. <i>Az ihram állapota</i>	47
5.3.2. <i>A Kába körbejárása (Tawwaf)</i>	49
5.3.3. <i>Szafa és Marwa</i>	49
5.3.4. <i>Arafat hegye</i>	51
5.3.5. <i>Mina</i>	53
5.3.6. <i>Állatáldozat</i>	53
5.4. <i>A zarándoklat hatása a muszlim egyénre és a muszlim társadalomra (idézet)</i>	54
6. A CSALÁDI KAPCSOLATOK	56
6.1. <i>A családi kapcsolatokról általában</i>	56
6.2. <i>Névadási szokások</i>	57
6.3. <i>Testvérek közötti viszony, rokonság</i>	58
6.4. <i>Házastársak kapcsolata és a gyermeknevelés kérdése</i>	59
6.5. <i>A barátság kérdése</i>	60
6.6. <i>Idegenekkel szembeni viselkedés</i>	61
6.6.1. <i>Egymás segítése</i>	62
7. MUSZLIMNAK LENNI MAGYARORSZÁGON (interjúk)	64
7.1. <i>1.interjú</i>	64
7.2. <i>2. interjú</i>	65

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

7.3. 3. interjú.....	66
7.4. 4. interjú.....	67
7.5. 5. interjú.....	68
8. A DZSIHÁD.....	71
8.1. <i>A szent háború</i>	71
8.2. <i>A dzsiháddal kapcsolatos idézetek a Korán szúráiból</i>	74
8.3. <i>A dzsihád szabályai</i>	76
8.4. <i>A dzsihád különböző típusai</i>	77
8.5. <i>Az iszlám, a terrorizmus és a dzsihád</i>	78
NÉHÁNY LEZÁRÓ GONDOLAT	82
FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE	83

BEVEZETÉS ÉS CÉLKITŰZÉSEK

Szakedolgozatom témájaként az iszlám protokollt választottam. Azért esett a választásom erre a témára mert az iszlám vallás napjainkban is domináns szerepet tölt be a világpolitikában és alakítja azt. Az iszlám hívő országok politikai lépéseinek hátterében a vallás, és az általa megszabott protokolláris sajátosságok állnak. Dolgozatommal az iszlámot meghatározó protokolláris - politikai és mindennapi - szokásokra szeretnék rávilágítani.

Bevezetesként ismertetem az iszlám vallás kialakulásának körülményeit és a többi vallás rá gyakorolt hatását. Később rátérek a csak az iszlám vallásra jellemző sajátosságokra és protokolláris jellemzőkre, időrendi kialakulásuk sorrendjére és ezek gazdasági, politikai hátterére. Különösen fontosnak tartom bemutatni azt, hogy az iszlám vallás milyen részletesen és minden tárgykörre kitérően szabályozza a muszlimok mindennapi életét. Így a protokoll az iszlám országokban nemcsak különböző szertartások lebonyolítását és a viselkedési normákat foglalja magában, hanem minden egyes cselekedetnek és hagyománynak protokolláris háttere van.

Részletesen bemutatok iszlám szertartásokat különös tekintettel a mekkai zarándoklatra, amely az iszlám világ legnagyobb találkozója és amelynek lebonyolítása olyan részletekig menőig megszabott és mindenki által követett, ami ritka egy ilyen méretű világtalálkozón. Ezen kívül bemutatok egy esküvőt és egy szombatot a magyarországi Iszlám Közösség Mecsetében kitérve az eltérésekre az itteni és egy muszlim országon belüli lebonyolítás között.

A budapesti Iszlám Közösség tagjaival készített interjúk rávilágítanak, hogy milyen nehézségekkel kell a muszlim hívőknek szembenézniük az idegen környezetben történő vallásgyakorlás során.

A családon és a közeli környezeten belüli protokollt nagyon fontosnak tartom, hiszen ellentétben más országokkal, ugyanolyan pontosan szabályozott, mint a közösségi élet. Végezetül foglalkoznék még a dzsihád problémájával, ami

BGF KKKF Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

napjainkban az érdeklődés középpontjába került, félreérthetősége és a radikális iszlámban betöltött szerepe miatt. Szeretnék az iszlám világnak és vallásnak minden oldaláról hiteles képet nyújtani az ott élő emberek szokásainak, hagyományainak és protokolljának segítségével.

Don Belt, National Geographic

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

1. AZ ISZLÁM VALLÁS

1.1. Az iszlám vallás kialakulása

Islám azt jelenti: „az Isten iránti odaadás, belenyugvás az Isten akaratába”. Így nevezte Mohamed a bálványimádás nélküli monoteizmus általa alapított arab formáját, amelynek az volt a rendeltetése, hogy a legfiatalabb világvallássá legyen. Ennek a vallásnak a hívőit muszlimoknak hívják.

Európában szokás mohamedánokról és mohamedanizmusról beszélni, mivel ennek a hitnek a jelmondata így szól: „*nincs más isten Allahon kívül, Mohamed pedig Allah küldötte*”. Sok muszlim azonban nem kedveli ezt a megjelölést, mivel számukra túl szektásan hangzik, nagy súlyt fektetnek ugyanis arra, hogy Mohamed nem alkotott új vallást, hanem legmagasabb rendű és végleges formát adott az Ádám óta létező ősvallásnak. A Korán szerint ugyanis Ádám, Noé, Lót, Ábrahám, Ismael, Izsák, Jákob, József, Mózes, Áron, Dávid, Salamon, Jób, Jónás, János és Jézus valamennyien helyes úton jártak, az igaz hitet vallották és Mohamed tanításait készítették elő. Különösen nagy jelentőségű közülük Ábrahám, ő ugyanis haníf volt, a tiszta monoteizmus képviselője, „*aki nem tartozott azok közé, akik az istennek társat adnak*”, az ő hite nem volt sem zsidó, sem keresztény, hanem a későbbi muszlimokéhoz állt a legközelebb. Hágár révén ő lett Ismael atyja akiktől az arabok származtak, Izsák révén pedig a zsidók ősapja. Ismael számára szentélyként létrehozta a mekkai Kábát, Izsák számára megalapította a jeruzsálemi templomot.

Az iszlámot eszerint az ősmonoteizmus arab változataként és a zsidó vallással párhuzamos jelenségként lehetne jellemezni, a fejlődés során azonban felülmúlta az előbbit abban, hogy Mohamed révén új, értékesebb kinyilatkoztatásokban részesült.

Történetileg nézve helyesebb az iszlámot a száműzetés utáni zsidó vallás arab formájának tekinteni, amely egy sor keresztény és pogány elemmel gazdagodott. A „kereszténység arabok számára megfelelő redukciójának” azonban nem nevezhető, mivel ha Krisztust prófétának tekinti is Mohamed, és el is ismeri szerepét a feltámadásnál, pontosan az hiányzik az iszlámból, ami Pál óta a

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

kereszténység lényegének számít. A Koránban az isten ünnepélyesen kijelenteti Jézussal: ő sosem tanította, hogy őt magát és anyját két, Allah mellett létező istennek tekintsék, és a keresztény szentháromságtan „hármasság”-ét kifejezetten elutasítja másutt is. Az iszlám tanítását ezért csak Krisztusnak az istenről és a bekövetkező világvégéről szóló tanításával lehetne összehasonlítani. De már ebben is napvilágra jut az áthidalhatatlan különbség, mégpedig két mélyreható jelentőségű dologban: Mohamed nem hirdetett meg olyan magas szintű etikát mint Jézus a Hegyi Beszédben, és nem mondta azt sem: „ *Az én országom nem e világból való*”, hanem hatalmas világi állam alapítója lett. Helmuth von Glasenapp (1993)

1.2. Mohamed élete

A Próféta valóságos történelmi nagysága csak úgy ítélni lehet meg kellőképpen, ha felidézzük, milyen volt szülőföldje az ő fellépése előtt, és mivé tette azt. Az arab félsziget vízhiány miatt viszonylag gyéren lakott főképp nomádok (beduinok) éltek itt. Az i.sz. 7. században itt élő törzsek, amelyeket nyelvük és számos közös nézet kapcsolt egybe, állandóan viszálykodtak egymással. A hatalmas terület néhány városa közül Mekka emelkedett ki mint gazdasági központ, híres volt piacáról és vásáraitól, melyeket négyhavonként tartottak. Ezek idején mindennemű fegyveres összetűzés szünetelt, általános béke uralkodott. Az arabok szellemi életét törzsi együvé tartozásuk tudata határozta meg, amely a törzsi hagyományok és az ősök érdemeinek megbecsülésében, a közös érdekek ápolásában, az idegenekkel szembeni elzárkózásban és a vérbosszú kötelezettségében nyilvánult meg.

Úgy látszik a vallás ezekhez a népi és erkölcsi értékekhez képest csupán másodlagos szerepet játszott, egyébként számos férfi és női istenség tiszteletéből állott, akiket kőből és fából készült szimbólumok segítségével képilesen ábrázoltak. Sok szellem és démon, valamint a legkülönbözőbb, mágikus cselekmények foglalkoztatták a vallásos gondolkodást, a halál utáni életről alkotott elképzelések azonban csak kevésbé alakultak ki az akkori araboknál.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Híres szentély volt a mekkai Kába, egy kocka alakú templom, amelybe szent kövek voltak befalazva, közülük egy fekete kő különösen nagy tiszteletnek örvendett. Ehhez a kőhöz minden esztendőben ezrek és ezrek zarándokoltak, hogy ünnepélyesen körüljárják, és csókjaikkal borítsák.

Ez az ország, a maga számos törzsre tagolódott csekély műveltségű és vallási szempontból még igen primitív lakosságával, az i.sz. 7. században egy olyan vallás szülőhelye lett, amely ma az egész világra kiterjed, egy olyan állam csírája volt, amely egyesítette az arabokat, és egy olyan kultúra kiindulópontja, amely a nyugati, indiai és kínai mellett a negyedik nagy, önálló egységként létezik. Az a férfi, aki az arabokban addig ismeretlenül szunnyadó erőket felszabadította, olyan ember volt, aki negyvenedik életévéig maga sem tudta, milyen világtörténelmi szerepre szemelte ki a sors: a mekkai Mohamed.

Mohamed próféta életét számtalan híve írta meg, közülük leghitelesebben Ibn Iszhák. A többi életrajz zöme, minél újabb annál inkább bővelkedik csodás történetekben, egy évezrede kialakult a Próféta határozott eszményképe, amely őt büntelen bölcsnek, csodatévőnek és szentnek igyekezett feltüntetni. Mint a többi vallásalapító születésének, így az iszlám prófétájának is megvan a maga előtörténete: *„Az isten, előrelátó üdvözítő szándékától vezérelve, Mohamed próféta fényét minden dolog közül elsőként teremtette meg, még az íróvessző és a sorstáblák előtt.*

A prófétaságnak ez a fénye nemzedékeken át vándorolt, amíg megjelent a teremtmények legjobbjában, a föld első népe legkiválóbb nemzetségének legkiválóbb sarjában, a világ közepén, Mekkában. Próféta elődök már évszázadokkal korábban előkészítették az embereket erre a nagy eseményre szent irataikban. Csodás események hirdették meg az egész emberiségnek Mohamed születésének jelentős pillanatát, az angyalok felnyitották a gyermek mellét, hogy minden rosszat elvegyenek tőle.

Mint valamennyi prófétának, ifjúkorában neki is nehéz sora volt. Birkákat őrzött, később kereskedő lett. Az isten áldása volt minden cselekedetén, nagy utazásokon megismerte a világot, a megvilágosult istenhívő emberek, zsidók és keresztények mindenütt hódoltak neki mint jövődő prófétának.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Férfikora delén az isten meglátogatta Gabriel arkangyal által, és ő megkezdte küldetését, amelyet az emberek bűnössége akadályozott, de amely végül vallási- és az égi seregek támogatásával- politikai sikerrel járt.

Mohamednek a veszedelmektől való megmentése érdekében a legkülönösebb csodák történtek, ő maga képes volt meggyógyítani betegeket, étkezési csodákat vitt véghez, feltámasztotta még a halottakat is, például a szüleit akik mint pogányok haltak meg és megelevenedésük rövid pillanatait sürgősen felhasználták az iszlám felvételére, ezzel kiérdemelték a paradicsomot. Csodálatos éjszakai utazást tett egy csodaállaton, előbb Jeruzsálembe, majd az égbe, ahol az istennel a hívők vallási kötelességeiről tárgyalt, életét Medinában fejezte be miután az új vallást és az azzal azonos államot, sőt a hívők egész életét szóban és példamutatással úgy szabályozta, amint az ma a tudósok számára eszményképül szolgál, az egész iszlám tehát az ő műve. Prófétai előrelátásával előre megjövendölte főbb vonásaiban gyülekezetének eljövendő sorsát is. A végétélet napján maga köré gyűjti híveit a paradicsomban, miután mellettük, vagy ellenük tanúskodott. A hívők felkeresik a sírját és ereklyéit, hogy áldását elnyerjék. Sohasem ejtik ki nevét az áldásformula nélkül: „Mohamed, az isten nemes, jóságos, hiba nélkül való követe, a mennyei közbenjáró, a páratlan csodatévő”. Helmuth von Glasenapp (1993): p.372.

A történeti Mohamed lényegesen különbözött a jámbor legendák megrajzolta eszményképtől. Vitathatatlanul zseniális vallásalapító volt, kiváló államférfi és szeretetre méltó személyiség, nem volt azonban az a nemes lelkű, szigorú erkölcsi felfogású szent, sem az a higgadt, világ fölé emelkedett bölcs amilyenek a muszlim misztikusok gondolatvilágában él, és hogy nem volt csodatévő az már abból is kitűnik, hogy bár tőle a mekkaiak mindenféle csodát vártak, ő maga utasította el, hogy thaumaturgoszként lépjen fel.

A modern nyugati kutatás bizonyosnak látszó eredményei szerint a Próféta élete nagyjából a következőképpen zajlott le: Mohamed (Nagyon Dicsért, Magasztalt) 570 körül született Mekkában. A hagyomány szerint akárcsak Buddhának, születése és halála ugyanarra a napra esik, ezt ma június 8-án ünneplik. A Hasím

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

nemzetségből származott, a híres koraisita törzs egyik elszegényedett mellékágából. Mivel apja, Abdallah és anyja Amina korán meghalt, nagyapja, később pedig apja testvére, Abú Tálib nevelte. Küzdelmes ifjúkor után, amelynek során pástorként volt kénytelen családja létfenntartásához hozzájárulni, mint tevehajcsár a vagyonos kereskedőözvegy, Khadídza szolgálatába lépett. Az asszonynak megtetszett a szép és tehetséges ifjú, ezért aztán bizalmi állásba helyezte, és végül azt indítványozta neki, hogy vegye feleségül. A huszonöt esztendő Mohamed örömmel fogadta el az ajánlatot, és boldog házasságban élt a tizenöt évvel idősebb asszonnyal, aki két (korán elhunyt) fiúval és négy lánnyal ajándékozta meg.

A Khadídzsával létrejött kapcsolat révén gazdag kereskedő lett, és nagy, sikeres üzleti utakat tett. Valószínűleg az eljövendő végítéletet hirdető keresztény prédikációk hatására, mélyreható változás ment végbe benne. Csendes tépelődő emberré vált, aki mind intenzívebben foglalkozott vallási problémákkal, és anyagi függetlenségét arra használta, hogy böjttel és lelkigyakorlattal, magányosan törekedjen a megismerésre. Amikor negyvenéves lett, egy Mekka közelében levő barlangba vonult el, itt látomása volt, és ez egész hátralevő életére meghatározó jelentőségű lett. Álmában megjelent neki Gábriel angyal, egy teleírt selyemkendővel, és felszólította, hogy recitálja el az írást. Mivel ennek a parancsnak nem engedelmeskedett, az angyal úgy megszorította, hogy csaknem megfulladt. Miután ez háromszor megisméltődött az angyal elmondatta vele a Korán 96. szúrájának első öt versét. Egyes magyarázók úgy vélik, hogy az angyal azt parancsolta az írni és olvasni nem tudó Mohamednek, hogy e szavakat a selyemkendőről olvassa fel. Mohamed először mentegetőzött, hogy ő erre nem képes, amikor azonban Gabriel ragaszkodott kívánságához csoda révén meg tudta fejteni az írásjeleket.

Amikor Mohamed kilépett a szabadba égi hangot hallott, amely ezt mondta: „*Mohamed te Isten küldötte vagy, én pedig Gabriel vagyok*”. Ekkor egy alakot látott aki mindenhová követte őt a szemével. Erősen felindulva visszatért otthonába, és elmesélte élményét feleségének, aki azonnal megsejtette, hogy

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

férjének kinyilatkoztatásban volt része. Egyik unokatestvére akihez tanácsért fordultak, megerősítette ezt.

A későbbiekben a Próféta további kinyilatkoztatásokat is kapott, amelyek megszilárdították benne küldetésének tudatát. Egészen haláláig ismételten voltak sugallatai, amelyeket az istennek tulajdonított. Ezeket az inspirációkat bizonyos testi jelenségek kísérték. Mintha mázsás súly nehezedett volna rá, úgy nyomta le valami a földre, tagjai reszkettek, verejték öntötte el a homlokát, habzott a szája és azt hitte morgást vagy más zajt hall.

Mohamedet mint világot teremtő, kormányzó és végítélet napján ítélkező egyedül való Allah isten követét a politeista mekkaiak csekély lelkesedéssel fogadták, és törekvése, hogy az arabok istentől küldött prófétájának tekintsék, rideg elutasításba ütközött. Így tehát eleinte csupán a legszűkebb családi körben talált követőkre: felesége, leányai és nevelt fia Ali, valamint rabszolgája Zaid voltak az első muszlimok. Egészében véve tehát a Próféta nyilvános tevékenysége első tizenkét évében nem sikerült érvényesülnie.

Noha nemzetsége biztos oltalma alatt tovább folytathatta indulatos támadásait a „pogány bálványok” ellen, és a rabszolgák és beduinok közül megtérített néhányat, határozott sikert a mekkai városi patrícusok között nem ért el. Amikor aztán 619-ben hűséges felesége Khadídza meghalt az a gondolata támadt, hogy átteszi tevékenységének színhelyét Abesszíniába. Ez a kísérlete azonban nem járt sikerrel, ekkor elhatározta, hogy a Mekkától mindegy 300 km-re lévő Jaszrib városba, amelyet később Medinának (pontosabban Medinat an-Nabínak, a „Próféta városának”-nak) neveztek el, vándorol ki. Különböző okokból abban reménykedhetett, hogy itt tervei számára alkalmas talajra talál. Ebben a városban ugyanis nemcsak élt már néhány követője, hanem azt remélte, hogy pártatlan békebíróként beavatkozzék a város egymás ellen hadakozó törzseinek és pártjainak küzdelmeibe, és ily módon uralkodó szerepre tehessen szert. Mohamednek Mekkából Medinába való úgynevezett hidzsrája tehát nem volt „menekülés” amint a szót gyakran fordítják hanem önkéntes kivándorlás. Nagy jelentősége miatt amit az iszlám vallás további fejlődésére gyakorolt, Omar kalifa

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

alatt a muszlim időszámítás kezdetévé tették, és időpontját i.sz. 622. július 6-ban állapították meg.

A Medinába való átköltözés új, mélyreható változásokat jelentett Mohamed életében. Először, amint ő maga mondta, „egy emberöltőn át élt kortársai között” anélkül, hogy mint vallási gondolkodó fellépett volna, azután életvidám kereskedőből vakbuzgó töprengővé lett, most pedig messzire tekintő, de egyúttal gátlások nélküli államférfivé vált, aki elhatározta, hogy hatalmát minél szilárdabban megalapozza, és minél távolabbra kiterjeszti.

Követői segítségével, akik elkísérték, és mások támogatásával, akik bízva csillagának felemelkedésében csatlakoztak hozzá, fokozatosan Medina vitathatatlan ura lett. Sikeres rajtaütések a mekkai karavánokon (amelyeket részben ő maga szervezett), az arabok törvényeinek teljes semmibevételével gazdag zsákmányt juttattak neki és az övéinek. 627-ben azután békeszerződés jött létre a mekkaiakkal, ez meghatározott jogokat biztosított a Prófétának ebben a városban és 630-ban kardcsapás nélkül a szent város birtokába jutott. Megtisztította Kába szentélyét a bálványképektől és hite új búcsújáró helyévé tette. Mivel az ősoktól örökölt tanítás elvesztette életerejét és a mekkaiak az új hittől semmilyen jelentős vallási eszmét nem voltak képesek szembeállítani, hamarosan beletörődtek a megváltozott helyzetbe és rövid idő múlva ők lettek az iszlám legbuzgóbb élharcosai. Dicstől övezetten tért vissza a Próféta Medinába. Tekintélye ekkor olyan nagy volt, hogy mindenünnen érkeztek hozzá az arab törzsek követségei, hogy közöljék vele csatlakozásukat az iszlámhoz.

Az isten küldötte azonban nemcsak vallási szabályok pusztá hirdetője, hanem egy teokratikus államszervezet vezetője és szervezője is volt. Mint legfőbb törvényhozó és bíró, hadvezér és adókievő az abszolút hatalommal rendelkező király sokoldalú tevékenységét fejtette ki, habár a maga részéről csupán az isteni parancsok végrehajtójának tisztére tartott igényt. Mohamed a hidzsra utáni tizedik évben még egyszer megtette a zarándokutat a Kábához, és ott valamennyi rítust elvégezte azok érvényes alakjában, röviddel visszatérése után megbetegedett és 632. június 8-án Medinában egy Bizánc elleni hadjárat előkészületei közepette meghalt.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

1.3. Mohamed tanai

Az iszlám vallás alapeszméit az egyedüli istenben, Allahban és az utolsó ítéletben való hit alkotják, utóbbi bekövetkeztekor a jóknak a paradicsom gyönyörűségei, a gonoszoknak a pokol kínjai jutnak majd osztályrészül. Mohamed monoteizmusa, éppúgy mint a keresztényeké és a zsidóké a maguk idejében nem ismer el semmiféle Allahal egyenrangú isteni lényt, másrészt viszont nem tagadja olyan magasabb rendű lények létezését, akik az embert hatalomban felülműlják, az istennek azonban alárendeltjei és az ő teremtményei. Tehát csak annyiban vetette el a politeizmust, hogy honfitársai természeti isteneit hamis isteneknek és hazug képzelődésnek nyilvánította, és Allahban mint a világ teremtőjében, kormányzójában és ítélő bírójában látta minden kozmikus és etikai jelenség magyarázatához a végső egységes princípiumot. Valamennyi vallás közül a zsidó állt legközelebb az iszlámhoz annyiban, hogy nemcsak a többistenhitet és a képkultuszt utasította el, és egy messiás eljövételére, a végítélet bekövetkezésére várt, hanem bizonyos szokásokban (körülmetelés) is megegyezett az arabokkal. A kereszténység a maga Szentháromság-dogmájával, az emberiségért meghalt istenfiú tanításával, képkultuszával és aszkézisével már eleve sokkal távolabb állt a Próféta vallásától. Ezért azután a 9. szúra 30. skk. verseiben a zsidókkal együtt hitetlennek nevezi a keresztényeket, és azt várja, hogy az isten hazugságaikért megbünteti őket. Legfőbb tévedésüket abban látja, hogy Allah egyedüliségét és magasztosságát megsértették azzal az állítással, hogy isten fiút nemzett.

Ha Mohamednek az arab népre gyakorolt kulturális és politikai hatását igen nagyra kell is becsülnünk, tanai metafizikai és etikai vonatkozásaikban nem állják ki az összehasonlítást a másik négy nagy vallással. Azokhoz mérve igen csekély követelményeket támasztott követőivel szemben. Különösen a buddhizmussal és a kereszténységgel összehasonlítva mutatkozik ez meg.

H.H. Schaefer mondja erről: *„A buddhizmus és a kereszténység eredeti és minden korban újjáéledő lényegük szerint a legmagasabb követelményeket támasztó vallások. Óriási sikerük mutatja, hogy mekkora mozgósító erő rejlik ebben a körülményben. Az iszlám, a legkevesebb követelményt támasztó vallás, azt*

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

bizonyítja, hogy lehetséges ennek az ellenkezője is. Amazok a természeti világ és a természeti ember megtagadásával hatottak, és hatnak. Mohamed azzal hatott, hogy mindkettőt igenelte, természetesen abszolút alárendelve az isten fenségének és irgalmának.

Az előbbi vallások szerint szellem és hatalom, a vallási és a politikai hatáskör oly messzire kerül egymástól, amennyire csak lehetséges, hogy milyen gyümölcsöző lehet az így keletkező feszültség az ismeretes. Mohamed szerint ez a két pólus egybeesik, ő alig észlelt feszültséget a kettő között, az ellentéteknek e látszólagos egyesítése révén az iszlám számára nyilván idegen maradt a keresztény világ számos megrázkódtatása és válsága, de idegenek maradtak azok a független alkotó vívódások is a szellem és hatalom értelmezéséről és az ezen értelmezésért vívott harcban töltött igaz életről, amelyet minden szenvedés mellett, amelyet ez maga után vont, a nyugati történelem nagyszerűségét jelenti.”

Helmuth von Glasenapp (1993): p.384.

1.3.1. A kötelességekről szóló tan

Az iszlám elképzelése szerint a lehetséges emberi cselekvések öt csoportra oszthatók. Ezek a következők:

1. Ami megparancsolt, ennek elmulasztásáért büntetés jár,
2. ami hasznos, ennek elvégzéséért jutalom jár, elmulasztásáért azonban nem jár büntetés,
3. ami tiltott, ennek elkövetéséért büntetés jár,
4. ami helytelenített, ennek elmulasztásáért jutalom jár, gyakorlásáért azonban nem jár büntetés,
5. ami közömbös, ezért sem jutalom, sem büntetés nem jár.

Akárcsak más vallások az iszlám sem ismeri a vallási és világi kötelességek közötti különbségtételt, a kötelességekről szóló művekben ezért mindkettőt tárgyalják, leggyakrabban oly módon, hogy a kultikus előírásokkal kezdik, és azután hagyományos sorrendben következnek azok a törvények, amelyek a dologi és kötelezvényjogra, az örökösödési és a házassági a büntetőjogra a „szent háborúra”, a rituális étkezésre, a bírósági eljárásra, és a rabszolgák

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

felszabadítására vonatkoznak. Valamennyi vallási kötelesség közül legfontosabb az a négy, amelyet az istenben és az ő prófétáiban való hittel együtt az iszlám öt tartópillérének neveznek.

1.3.2. Az iszlám öt pillére

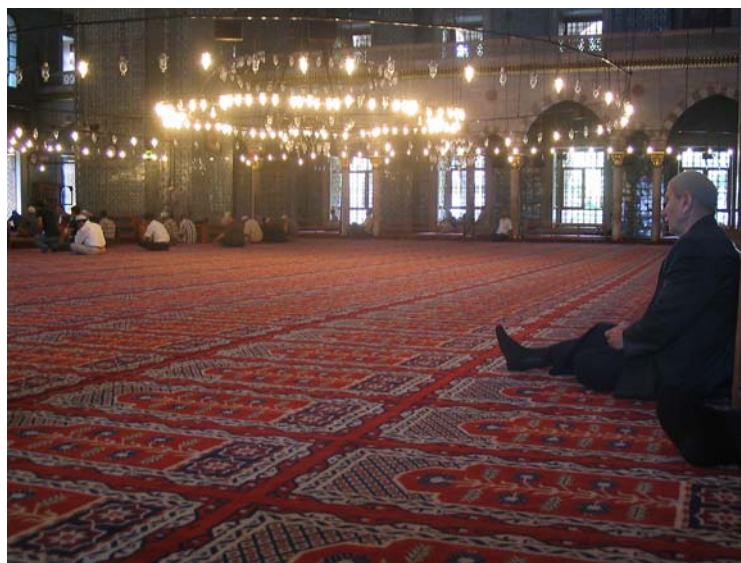
1. A rituális ima (szalát) meghatározott formulákból és Koránidézetekből áll, és előírt testmozgás kíséri. Mindig Mekka irányába fordulva kell végezni. Rituális mosakodás előzi meg, ehhez (pl. a sivatagban) víz helyett homokot is fel lehet használni. Naponta ötször kell végrehajtani: hajnalhasadáskor, délben, délután (naplemente előtt másfél órával), kevéssel naplemente után és két órával később. Pénteken a déli ima helyett a mecsetben tartott, prédikációval összekapcsolt istentisztelet foglalja el.
2. A böjtöt az egész ramadán hónap folyamán meg kell tartani. Ekkor napfelkeltétől napnyugtáig nem szabad sem inni, sem enni, sem dohányozni. Ez a hónap azért számít szentnek, mivel ekkor érkezett az égből a Korán.
3. A szegényadó (zakát) olyan illeték, amelyet meghatározott előírások szerint a tulajdon után készpénzben vagy természetben szednek be, vallási-jótékony célokra.
4. A mekkai zarándoklatot minden hívőnek legalább egyszer életében végre kell hajtania, ha erre képes.

A jámbor muszlimok egyéb kötelességei közül a következőket említhetjük meg: nem szabad disznóhúst enniük (Q 2, 168) mivel a disznó tisztátalan állat. Nem szabad bort inniük. Ezt a tilalmat ma gyakran annyira szó szerint veszik, hogy csak a borra vonatkoztatják, de a pezsgőre, sörre és az alkohol más formáira nem. A Koránnak ugyanaz a verse (Q 2, 168) amely eltiltja a bort, a „maiszir játékot, a bálványköveket és a nyíllal való szerencsejátékot is a Sátán művének” nyilvánítja. A körülmetélést a Korán nem parancsolja meg, de mégis általános szokás. A muszlimnak négy felesége lehet, és ezeken kívül még nemi kapcsolatot tarthat fenn saját rabszolganőivel is (de idegen rabszolganőkkel nem). Számos iszlám

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

országban az a szokás, hogy az asszonyok mindig lefátyolozottan jelennek meg a nyilvánosság előtt (Q 24, 31), Jáván és más vidékeken nem. Az a rendkívüli jelentőség, amelyet az igaz hit birtoklásának tulajdonítanak, a legnyilvánvalóbban abban jut kifejezésre, hogy kizárólag az iszlám területeket tartják törvényes területnek, az összes többi ország „a háború” területe, a hadszíntér (dár al-harb). Az utóbbiak lakóit szerződések esetében jogi személyeknek tekintik, egyébként addig kell hadakozni ellenük, amíg megadják magukat. A pogányokkal addig kell harcolni, amíg fel nem veszik az iszlámot, az „Írás birtokosai”, vagyis a zsidók és a keresztények ezzel szemben, ha megadták magukat, tovább gyakorolhatják vallásukat, feltéve, hogy megfizetik a fejadót.

Az iszlám harcias természete elsősorban a „szent háború” parancsában mutatkozik meg, a harcnak a Próféta vallásának elterjesztését kell szolgálnia. Ebben is mint sok másban kifejezésre jut az a tény, hogy az iszlámot nemcsak mint vallási jelenséget kell értékelni, hanem mint politikait is. Mohamed nemcsak egy vallási mozgalmat és egy vallási közösséget hozott létre, hanem egy államrendet is, és noha az „isten küldöttének” halála után a vallás és az arab állam feloldhatatlan kapcsolatáról általa megalkotott eszménykép a gyakorlatban többé nem volt fenntartható, mint követelmény máig eleven maradt.

BGF KKKF Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Imádkozás a Mecsetben
saját fotó

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

2. AZ ISZLÁM TÖRVÉNYEI

2.1. *A Saría*

Az arab saría szó magyarul ösvényt, forráshoz, vízhez vezető utat jelent, ez a muszlimok életét teljes mértékben meghatározó isteni eredetű törvények összessége. Nemcsak az európai értelemben vett jogot és vallási szabályokat tartalmazza, hanem megszabja az iszlám szerinti igaz út követését, mindenestül átfonva a magánélet valamennyi lehetséges megnyilvánulását. Egyrészt igen aprólékosan megmagyarázza a vallási előírások betartásának és teljesítésének módját, másrészt eligazítást ad az emberek egymás közötti családi, társadalmi, gazdasági és politikai, az iszlám szerint helyes kapcsolataiban. Röviden úgy fogalmazhatunk, hogy a saría az emberek földi életviteléről rendelkezik.

Lényeges, hogy az isteni törvénykezés tartalmazza a korlátokat kijelölő, esetenként büntető jellegű szankciókat, hiszen a gyenge akaratú vagy bűnös hajlamú embereket kordában kell tartani, és a saría egyebek között a főbűnöktől való visszatartásukat szolgálja. (A hét főbűn: társítás Allahhal, varázslás, emberölés valós ok nélkül, uzsorakamat, az árvák vagyonának felélése, megfutamodás a harc napján, erényes asszony megrágalmazása.)

A saría szigorú és kategorikus, de nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az iszlámban nincs kényszer. Egyfelől senki sem kényszeríthető az iszlám felvételére, másfelől - és ez a saría gyakorlata - ha valaki állapota, helyzete, körülményei miatt nem tud teljesíteni valamilyen kötelezettséget, nem bírható rá erőszakkal.

A saría vallási alapon minősíti az emberi cselekedeteket, mulasztásokat. Ezek a kategóriák a következők:

- kötelező (például az ima)
- ajánlott (a szunna szerinti cselekedet)
- megengedett
- kifogásolható
- tiltott (például az alkoholfogyasztás)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Ezek alapján a jogi érvényesség csoportjai:

- szahih: érvényes az ügylet, ha természete és körülményei megegyeznek a joggal
- makruh: kifogásolható az ügylet, természete és körülményei megegyeznek a joggal, de közvetve tiltott dologhoz kapcsolódnak (például a pénteki ima alatt kereskedni)
- fászid: hibás az ügylet, ha természete megegyezik a joggal, de a körülményei nem
- bátil: az ügylet érvénytelen és semmis.

A saría nem európai értelemben vett törvény. Igaz magában foglal a mi értelmezésünk szerinti jogi rendelkezéseket, de a jogágak nincsenek élesen szétválasztva. Főként a családi, jogi és polgári jogi viszonyokat rendezi, és csak kevés büntetőjogi, eljárásjogi szabályt tartalmaz. Kiterjed a mindennapi élet valamennyi területére, és kormányozza az emberi kapcsolatokat, szokásokat, beleértve a tisztálkodási, öltözködési, étkezési előírásokat is. Szól az államjogról, az állam külső és belső szerepéről, de leginkább a közösséget, az ummát regulálja. Az iszlám világban sohasem különült el az állam és a vallás. Míg az európai társadalmakban a történelem során végbement a szekularizáció, addig az iszlám közösségekben ez fel sem merült.

A saría az iszlám közösségtől, majd később a társadalomtól mindenekelőtt azt várta el, hogy tagjai Isten útját kövessék, magatartásukat ő vezérelje, és a társadalmi rendet is Allah tanításai, törvényei határozzák meg. Az iszlám jogban szétválaszthatatlanul összefonódik az európai fogalmak szerinti jog, a vallási dogmatika, és beletartoznak a szakrális cselekedetek meg az emberi magatartási szabályok is.

A kereszténység a Római Birodalmon belül alakult ki, ahol igen fejlett jogrendszer működött, ezért kezdetben nem kellett külön foglalkozni a joggal.

Ezzel szemben az iszlám az Arab- félsziget száraz sivatagában a 7. században, a beduin törzsi közösség idején született. A vallásnak választ kellett adnia nemcsak a hitbeli kérdésekre, de a mindennapi életben felmerülő problémákra is, hogy az

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

új, egyistenhiten alapuló társadalom Allah törvénye alapján szerveződhessen meg. A törvények, az isteni kinyilatkoztatásban szereplő előírások és szabályok adottak voltak, csupán alkalmazni kellett őket. Ez az isteni kinyilatkoztatás, törvény a Korán, a saría egyik forrása.

2.2. A Korán, a legfőbb törvény

A muszlimok életében abszolút központi jelentőségű a Korán (Qur'án), a benne található olvasmányok segítségével szemlélik és értelmezik az egész történelmet, az ember és isten közötti kapcsolatot, illetve az emberi együttélés jelenségeit, ez számukra maga a törvény. A muszlimok szerint ez a könyv Allah szava, amit Gábiel arkangyallal küldött Mohamednek, aki Allah üzenetének közvetítője az emberek felé. A Korán szó jelentése olvasmány, kinyilatkoztatás, vagy prédikáció.

A 7. századtól kezdve a Korán vált a muszlim élet, így a muszlim nevelés és oktatás alapkövévé is. Széleskörű megismerésével kapcsolatosan nehezítette a helyzetet az, hogy a próféta által kinyilvánított szövegek lejegyzésére zömmel csak halála után került sor, hiszen amíg ő élt és tanítványai éltek, a szóban történő hagyományozás elsőbbséget élvezett az írásbelivel szemben. A szöveg részleteit ekkor még pálmalevelekre, sima csontokra, ritkán pergamenre írták. A harmadik kalifa Oszmán volt az, aki 652-ben elrendelte a kinyilatkoztatásnak tartott és akként továbbhagyományozott szövegek lejegyzését, és a Korán első teljes, írott változatait szétküldte a muszlim birodalom valamennyi sarkába. A Korán végleges változatának kialakítása csak a 10. századra fejeződött be.

A Korán 6226 verssorból (ája) áll, amelyek 114 szúrába elrendezetten találhatóak a szent könyvben. A szúrák elrendezése nem keletkezésük időrendjében történt, hanem terjedelmük szerint: a Korán elejére kerültek a hosszabb, végére pedig a rövidebb szakaszok. A szövegelrendezés ezen módja a többnyire kronologikus rendbe fogott bibliai részek olvasása után szokatlan és nehéz lehet az európai olvasó számára. Megkönnyíti azonban az eligazodást annak tanulmányozása, hogy melyik szúra mikor került kinyilatkoztatásra.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Megkülönböztethetünk keletkezésük szerint mekkai és medinai szúrákat. Az előbbi csoportba tartoznak azok a részek, amelyek Mohamed 612 és 622 közötti életszakaszában hangzottak el, s amelyek kifejezetten a monoteisztikus vallás megerősítését szolgálták, felelevenítve a Bibliából ismert történeteket (változataikat).

622 után, amikor Mohamed Medinába ment, ő lett a muszlim közösség feje, a formálódó vallás vezetője. A medinai szúrák a köz-és magánszféra kapcsán előírt kötelezettségeket, a muszlim életvitel alapszabályait tartalmazzák.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a muszlimok szerint a Korán szúráinak efféle elemzése, csoportosítása nem követendő módszer, hiszen hitük szerint a szúrákat Allah nyilatkozta ki, és nem emberi megfontolás döntette el keletkezésük időpontját. Ezt, illetve Mohamed szerepét a közvetítésben így írja le a Korán:

„Az Igazsággal küldtük le azt, és az igazsággal jött le. És csupán örömhírhözó és intő gyanánt küldtünk el téged. És Korán amelyet részekre osztottunk, hogy sietség nélkül hirdesd az embereknek.”

A muszlim tudós testületek szerint a szent könyv szúrái négy alapvető téma köré összpontosulnak, és ez a tematika lehet a csoportosítás alapja: a hitvallás, Allah tiszteletének módjai és a hívő kötelességei, az erkölcs és végül az emberek közötti társadalmi érintkezés szabályai.

A Koránt Allah „világos arab nyelven” küldte el teremtményeinek ám ezzel kapcsolatban igencsak megoszlik a tudósok véleménye. A szent könyv szövegei klasszikus arab nyelven szólnak meg, helyesebben szólva a beduin költészetben használt költői koiné került felhasználásra az isteni kinyilatkoztatás lejegyzésénél.

Ez a nyelv, melyet valamennyi arab törzs megértett, ám egyik sem beszélt, mesterséges nyelvnek tekinthető, mely hosszabb folyamat során alakult ki. A Korán nyelvének tökéletessége, szókincse, ritmusa, dallamossága az arabok számára már önmagában is bizonyíték arra, hogy e szöveget nem alkothatta meg ember, csakis isteni eredetű lehet.

Az arabok a Korán nyelvéről azt tartják, hogy a legszebb nyelv a világon, hiszen Allah ezen a nyelven szólott az emberiséghez. Ezt a vélekedést alátámasztandó, az

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

arab tudósok már a 7. századtól kezdve folyamatosan bizonygatták nyelvük nyelvészeti és stilisztikai fölényét más nyelvekkel szemben, amely egyben vallásuk felsőbbrendűségét is jelentette számukra.

A Korán nehezen értelmezhető, prózában megírt költemény, muszlim és nem muszlim tudósok szerint is lefordíthatatlan a maga teljességében, mert bármily kitűnő fordítást is készítsen valaki, sohasem lesz képes visszaadni a szúrák eredeti nyelvezetét, stílusát és hangzását. A világ muszlimjai ezért minden országban eredetiben tanulmányozzák szent könyvüket és arab nyelven imádkoznak, ettől soha nem térhetnek el.

2.3. A hagyományok

Az iszlámban tehát vitathatatlanul a Korán a vallás, a muszlim életvitel alapja, annak minden sora követendő és megkérdőjelezhetetlen a hívők számára. Ugyanakkor kiemelendő, hogy nem ez az egyetlen törvény, mert a mindennapi vallásos életvitel Koránban le nem írt, nem szabályozott mozzanatai is útmutatásra szorulnak. Mohamed személyes életvitele és elhangzott gondolatai, véleménye ezért az iszlámban különös jelentőséggel bír.

Hagyomány alatt értjük egyrészt azokat a közléseket, elbeszéléseket (hadisz), amelyeket főként a vallási, de akár egyéb, például történeti tárgykörből véve, szóban adtak tovább a muszlimok. Meg kell különböztetnünk azokat a szokásokat (szunna), amelyek a régi muszlim közösségben érvényben voltak, *„tekintet nélkül arra, hogy létezik-e rá nézve szóbeli úton közölt hagyomány vagy sem. ...a dolog természetéből következik, hogy egy hadiszba foglalt norma szunnának számít, az azonban nem szükséges, hogy a szunnára mindig megfeleljen egy hadisz, amely szentesíti. Könnyen előfordulhat, hogy egy hadisz tartalma ellentmond a szunnának...”* Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003). Valamennyi hadisz két részből áll: azoknak a személyeknek a felsorolásával kezdődik, akik szóban egymásnak továbbadták a megőrzött szöveget, vagyis az átadói lánc (szilszila) tagjainak nevei szerepelnek első helyen (isznad), s ezt követi maga a szöveg (matn).

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

A prófétának –vagy közvetlen és hű követőinek– tulajdonított hagyományok összegyűjtését és egyeztetését halála után kezdték el azok az emberek, akik őt ismerték, életében gyakran vele voltak, szem és -fültanúként megtapasztalhatták, mit tesz különböző esetekben, viták alkalmával, otthonában vagy köztereken. Goldziher azonban kiemelte, hogy korántsem áll az a feltételezés, hogy Mohamed halálát követően a muszlim közösség tagjai a szunna, illetve a hadiszok szerint éltek volna. Ez legfeljebb a legrégebbi és igen vallásos medinai hívők között volt így. Történetileg vizsgálva a hadiszok összegyűjtésének és értékelésének folyamatát kitetszik, hogy az Omajjádák uralkodók igen kevés gondot fordítottak a vallási életvitelre és annak közösségen belül való kialakítására. Az iszlám szempontjából az igazán vallásos kor II. Omar (uralk. 717-720) kalifával kezdődött csak el és az Abbászida korszakban virágzott fel. Ez annak is köszönhető, hogy ez utóbbiak uralkodása alatt a muszlim birodalomban központi helyre kerülő, saját vallási hagyományokkal rendelkező művelt perzsák (Máwáli) hitük elemeit átfordították az iszlám tanításaira, vallásos lelkületüket és ismereteiket is felhasználták az iszlám megerősítésére.

A folyamat eredményeként az Omajjádák „királyi” méltóságával ellentétben az Abbászida uralkodók „vallási vezető” mivolta vált hangsúlyossá. Ekkor az eleinte szóban, majd - ahogyan az idő telt - írásban hagyományozott hadiszgyűjtemény óriásira növekedett, több tízezer hadíszot gyűjtött és őrzött meg Mohamed tanítványainak mindegy 14000 fős láncolata, akik között százas nagyságrendben nők is voltak. A hagyományok gyűjtői és értékelői közül kiemelkedett a 9. századi al-Bukhari, aki mintegy 600000 Mohamednek tulajdonított mondást és cselekedetet gyűjtött össze, melyek közül azonban csak valamivel több, mint hétezeret talált hitelesnek. Időszakonként és területenként is változott tehát az iszlám születését követő körülbelül két- háromszáz évben a hadiszok mennyisége és tartalma, és a muszlim fennhatóság alá került idegen területek iszlámra áttérő lakosait éppúgy meg kellett tanítani a vallás előírásaira és a hívők számára előírt életvitelre, mint magukat az arabokat. A vallásjogi iskolák képviselői sokat fáradoztak azon, hogy a hadiszokat összevessék és összeegyeztessék a Korán

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

tartalmával, illetve azon, hogy az ellentmondásokat kiküszöböljék, és a szövegeket értelmezzék.

2.4. Hétköznapi regulák

Eddig is láttuk, hogy a saríja átszövi a muszlimok mindennapi életét, s most majd kiderül: a legapróbb részletekig szabályozza étkezési és öltözködési szokásaikat is. Vannak olyan ételek és italok, amelyek fogyasztása tilos, sőt büntetéssel járhat, s vannak olyan ruhák, ékszerek, amelyeket nem ildomos viselni.

2.4.1. Megengedett és tiltott ételek, italok

A muszlimok a halal kifejezést (megengedett, szabad dolog) használják az élet minden területén annak megkülönböztetésére, hogy valami - nemcsak étel, ital - megengedett-e az iszlám szerint. „...és megengedi nekik a jó dolgokat, és megtiltja nekik a tisztátalanokat.” (Korán 7:157)

Nehéz lenne felsorolni a megengedett dolgokat, hiszen seregnyi halal étel, ital, könyv, eszköz, ruha, foglalkozás, cselekedet létezik. A harám szó az ellenkezőjét jelenti: nem megengedett, tiltott.

Minden olyan étel fogyasztása megengedett, amelyik tiszta és jó az ember számára, de csak mértékletesen. „...és egyetek, és igyatok, de ne legyetek mohók, Ő bizony nem szereti a mohókat.” (Korán 7:31)

Tiltott viszont a döghús, a vér, a disznóhús, az agyonütött, megfojtott, összeroncsolt vagy a vadak által már megrágott állat húsa. Ez utóbbi alól kivétel az idomított ragadozó ejtette vad, de csak akkor, ha gazdája még azelőtt levágja, mielőtt kimúlna.

A fentiekén kívül minden hús halal, feltéve, hogy a vágás során elhangzott Allah neve, és utána teljesen kivéreztették az állatot. A saríja szerint a harám étel és ital nem Allah önkényes parancsa. Elkerülésük segít megőrizni az ember egészségét, testi és mentális tisztaságát, s nem okoz erkölcsi, fizikai vagy anyagi romlást.

„Tilalmassá tétetett a számotokra a döglött állat, a vér, a sertés húsa, s mindaz, aminek levágásakor nem hangzott el Allah neve. S az, ami megfojtatott, valamint az agyonütött, a halálra zúzott, a felöklelt állat, s az is, amiből a vadállatok ettek

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

már, kivéve, ha levágjátok. S az is tilos ami az áldozati kövön vágatott le, s a jósnylakkal történő sorsolás is. Ez mind bűnös dolog.” (Korán 5:3)

„Kérdezni fognak téged, mi a megengedett nekik. Mondd: Megengedettek nektek a jó dolgok és azoknak a ragadozóknak a zsákmánya, amelyeket ti tanítottatok idomítva arra, amire Allah tanított meg benneteket. Egyetek hát abból, amit fognak nektek, és említsétek meg Allah nevét! Féljétek Allahot! Allah bizony gyors az elszámolásban!

Ezen a napon megengedettek nektek a jó dolgok, azok étele, akiknek elöttetek megadatott az írás, s a ti ételetek is megengedett az ő számukra)”(Korán 5:4-5)

A nem halal étel fogyasztása bűn, s bár nincs közvetlen szankciója, ha rendszeressé válik, és a közösség tanácsa, figyelmeztetése ellenére is folytatódik, akkor felmerülhet a hitehagyás büntetének gyanúja, azt pedig már halállal büntetik.

Ha valakit a nélkülözés, a környezete vagy a körülményei kényszerítenek arra, hogy harám ételt egyen, bűnbocsánatot kap.

„Aki az éhség kényszerétől hajtva szeg tilalmat, nem a bűnre való hajlandóságában, azzal Allah felettébb megbocsátó és könyörületes” (Korán 5:3)

Minden alkoholtartalmú ital - maligánfoktól függetlenül - tilos. Ha valaki mégis fogyasztja, szigorú büntetést kap. A saría szerint ez a tilalom nemcsak arra vonatkozik, aki iszik, hanem azokra is, akik szeszt tartanak, gyártanak és forgalmaznak. Mohamed próféta meghatározta a szeszes italok fogalmát és tiltását: *„Minden részegítő ital alkoholtartalmú, és minden részegítő ital tiltott. Bizony a részegítő italok, a szerencsejáték, az áldozati kövek, a nyilakkal történő sorshúzás fürtelem, a Sátán műve, kerüljétek el, s talán boldogultok. A sátán csupán ellenségeskedést és gyűlöletet akar gerjeszteni közöttetek a részegítő italok és a szerencsejáték révén, s el akar téríteni benneteket az Allahról való megemlékezéstől, és az imádkozástól. S ti vajon abbahagyjátok? (Korán 5:90-91)*

A Próféta látta a jövőt mikor ezt mondta: *„Nemzetemből való emberek inni fogják a részegítő italokat, csak más néven nevezik majd azokat.”*

2.4.2. Arany és ezüstedények használata

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Az iszlám tiltja a hivalkodást, az anyagi javakkal való kérkedést, főként a nemesfém étkészletek használatát. Ellentmondásnak tűnhet, hogy a nők nemesfémből, drágakőből készült ékszereket viselhetnek. Az ellentmondás azonban csak látszólagos: a nemesfém étkészlet használata értelmetlen és céltalan, hiszen az étel íze ettől nem változik, és a harám táplálék sem lesz tőle halál. Az ékszerek viselésének viszont van értelme és célja, az, hogy a nő szép és kívánatos legyen, de csakis a férjének.

Mohamed próféta óvott a nemesfém edények használatától. Egy Umm Szelemától fennmaradt idézet szerint azt mondta: *„Az bizony, aki arany- és ezüst edényből eszik vagy iszik, nem mást hordoz a hasában, mint a gyehenna tüzét.”*

2.4.3. A ruházkodás szabályai

Az iszlám szerint az igazhívő szerény, nem fennhéjázó. *„A szolidak az úr szolgálói, s ha a tudatlanok megszólják őket, azt válaszolják: békesség veletek.”* *„Ne járj kevélyen a földön...”* (Korán 17:37)

A muszlim férfi legyen férfias, hordjon férfias ruhákat, és ne viseljen hivalkodó ékszert. Öltözéke ne készüljön jellemzően női kelméből, például selyemből, bársonyból vagy tüllből. Abú Musza hadisza szerint Mohamed kijelentette: *„Nemzetem nőtagjai számára szabad a selyem és az arany viselése, de tiltottak azok férfitagjai számára.”*

A nőkre is hasonló szabályok érvényesek mint a férfiakra, legyenek nőiesek, hordjanak női ruhákat, viseljenek ékszereket. Mindent meg kell kapniuk ahhoz, hogy szépek és kívánatosak legyenek - egyedül a férjüknek -, mert ez hozzátartozik a jóléthez és a kellemes közérzethez. Mind a férfi, mind a nő ruháit, ékszereit csak a saría által megengedett jövedelemből szabad megvenni. *„Mondd a hívő férfioknak, süssék le tekintetüket, és őrizték meg szemérmüket, ez illendőbb nekik! Allah bizony felettébb jól tudja mit cselekszenek!*

És mondd a hívő nőknek, süssék le tekintetüket, és őrizték meg szemérmüket, s ne mutassák díszeiket, kivéve férjüknek, atyjuknak, apósuknak, fiaiknak, férjük fiainak, fivéreiknek, fivéreik és lánytestvéreik fiainak, asszonyaiknak, a rabszolganőknek, akiket jobbjuk birtokol, férfiszolgáiknak, akikben már nincs

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

semmi vágy, és a gyermekeknek, akik még nem tudnak semmit a nők szemérméről. És nem szabad a lábukkal dobogni, nehogy kitudódják az elrejtett díszük.” (Korán 24:30-31)

2.4.4. A nemek szerinti viselkedés

A saría előírja, hogy mindkét nem csak a saját nemének megfelelően viselkedhet. Ha egy nő férfiasan, vagy egy férfi nőiesen viselkedik, akkor akár a fajtalankodás gyanúja is fölmerülhet. Ibn Abbász hadisza szerint:

„Allah küldötte megátkozta a nőies férfiakat és a férfias nőket.” Abú Hureira hagyományozta: *„Allah megátkozta azt a férfit, aki női ruhát visel, és azt a nőt, aki férfiholmit hord.”* Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.155.

A nő illatosítsa magát, de sohasem akkor, amikor elhagyja a lakását. Ha nyilvános helyre megy - mindegy milyen célból - nem szabad illatszert használnia. Komolyan kell vennie a Próféta figyelmeztetését:

„Az a nő, aki illatosítja magát, majd emberek közé megy, hogy érezzék az illatát bizony parázna!” Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.155.

Az illatosítás tilalma értelemszerűen az imádkozásra is vonatkozik: mielőtt a nő a mecsetbe indulna fürödjön meg.

Mohamed azt mondta:

„Annak a nőnek, aki illatossá tette magát, és azután elment a mecsetbe azért, hogy érezhető legyen az illata, addig nem fogadtatik el az imája, amíg meg nem fürdik ugyanúgy, mint a nemi aktus után.” Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.155.

A muszlim nők hagyományos hosszú ruhája, az iszbál eltakarja a bokát és a kezét is. Ám itt sem engedi az iszlám a túlzást, azt is erkölcstelennek, jobban mondva nem tiszta szívből jövő vallásosságnak tartja, ha túlságosan hosszú a ruha.

A nő óvatosságból egy arasszal, vagy egy karhosszal leengedheti az iszbált, nehogy szeles időben kivillanjon a karja és a lába, de az ennél hosszabb ruha – még az uszályos menyasszonyi öltözet is- már a kevélység látszatát kelti.

Abú Bakrtól maradt fenn a következő történet:

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

„Egy igazhívő nő azt kérdezte a Prófétától: -Allah küldötte! Menyasszony a lányom, de kanyarós lett, hullik a haja. Adhatok-e póthajat neki?

-Allah megátkozza azt, aki kipótolja a haját, és azt is aki pótlást kér!- válaszolta a Próféta.” Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.156.

Ez a hadisz az alapja, hogy az iszlám szerint harám a paróka, és harám a készítése meg a feltevése is. Az átok a fodrászt is sújtja.

Megtisztulás az ima előtt
saját fotó

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Hétköznapi regulák: ruházkodás
saját fotó

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

3. VÉTSÉGEK

Ebben részben azokat a cselekedeteket és mulasztásokat szeretném sorra venni, amelyeket a saríja bűnnek tekint, de nem hadd-dal (tilalmak) szankcionálja őket. Büntetésük lehet elkobzás, pénzbírság, jóvátétel, megvesszőzés stb. A közösség leginkább az efféle cselekményeket utasítja el és veti meg, visszatartó erejük ezért jóval nagyobb, mint a többi büntetésé. S mert társadalmi veszélyességük kisebb a hadd-dal sújtott büntettekénél, a jogban leginkább rájuk illő kifejezés a „vétség”.

Korán nem szab ki evilági büntetéseket ezeknek a vétségeknek az elkövetőire - bűnhődniük csak a túlvilágon kell -, a kádi azonban saját belátása szerint megfelelő büntetést róhat ki rájuk.

3.1. Az árvák vagyonának felélése

„Bizony azok, akik igazságtalanul befalják az árvák vagyonát, nem mást habzsolnak fel, mint tüzet, és bekerülnek a tűzbe”. (Korán 4: 10)

Az árvák vagyonának kezelésére gyámot kell kijelölni, aki mindig a rokonsági fokban hozzájuk legközelebb álló muszlim férfi. Ha nincs ilyen a kádi látja el ezt a feladatot. A gyám felelős a vagyon kezeléséért. Ha elvesztegeti, akkor adósként vonható felelősségre, és köteles megtéríteni a kárt – ha van miből. Ha viszont a kádi mint hivatalos gyám hanyagul jár el, és emiatt éri veszteség az árva vagyonát, nem felel a hiányért.

A vagyon elherdálása:

Allah így szólt: „... és egyetek és igyatok, de ne legyetek mohók, Ő bizony nem szereti a mohókat! (Korán 7: 31) és azt is mondta: „Add meg a rokonnak, a szegényeknek és az úton levőnek az őt megilletőt, de ne pazarolj! A pazarlók bizony a sátán testvérei, a Sátán pedig mindig hálátlan az ő urához.” (Korán 17: 26-27)

Az iszlám nem nézi jó szemmel, ha valaki értelmetlen dolgokra pazarolja a vagyonát. A Korán verseiből kiolvasható a figyelmeztetés: A muszlim becsülje meg mindazt, ami adatott neki, éljen belőle megfelelően, de mellőzze a felesleges fényűzést. Ezek az előírások a közösség összetartozását és a szociális

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

gondoskodást segítik. Aki teheti adjon zakátot, támogassa a szegényeket, az utazókat, egyszóval adakozzon jó és nemes célokra. Ha ennek ellenére valaki hivalkodó luxusban él, a túlvilágon vezekel majd, ám előtte, még életében a környezete megvetése kíséri.

3.2. A szerencsejáték

Az iszlám szigorúan tiltja a szerencsejáték minden formáját. A saría szerint a szerencsejáték azonos a ribával, vagyis az uzsorával, hiszen nem egyenlő értékek cserélnek gazdát, s valaki a résztvevők közül munka nélkül megtollasodik. Tiltottnak minősül tehát az így szerzett vagyon.

Mohamed kijelentette: „...*aki dobókockával játszik, annak olyan az, mintha egy disznó húsával és vérével kenné be a kezét.*” Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.121.

A dzsáhilía (az iszlám előtti időszak, pogány kor) idején nagyon népszerű volt - főként a beduinoknál - a hazardjáték, s abból is egy bizonyos fajta kockajáték. Tíz ember egyenlő arányban osztott egy tevén, amelyből egyszer csak tét lett. A férfiak kockát dobtak, a tíz közül hét nyert, és egyenlő arányban osztzkodtak a tevén, a három vesztes pedig hoppon maradt.

A saría nemcsak a kaszinókban, játéktermekben űzött szerencsejátékot tiltja. Hazardjátéknak minősül - és ezért tilos - a lottózás, a totózás, a nyereménysorsolás, a tombola, a megvásárolt áruhoz ajándékként csatolt sorsjegy, még akkor is ha jótékony célokat szolgál.

Bizonyos korlátok között az iszlám engedélyezi a versenyt, ilyenek a hagyományos teve- és lóverseny, a céllövészet, a vallási vetélkedők és az olyan sportversenyek amelyek mentesek a tiltott dolgoktól és nem az imádkozás ideje alatt zajlanak.

3.3. Idegen nő/férfi bámulása

„*Mondd a hívő férfiaknak, süssék le tekintetüket, és őrizték meg szemérmüket, ez illendőbb nekik. Allah bizony felettébb jól tudja mit cselekszenek.*” (Korán 24:40)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

„És mondd a hívő nőknek, süssék le tekintetüket, és őrizzék meg szemérmüket.” (Korán 24: 31)

Mohamed próféta megfogalmazása szerint: *„A szem paráználkodása a nézés.”*

Így figyelmezteti a Próféta a férfiakat és nőket, hogy a szemezés a paráználkodás előkészülete, és ajánlatos abbahagyni, mert nagy baj lehet belőle, ugyanis a család és a közösség megvetésén kívül még földi büntetés is kiróható az elkövetőre. A saría két kivételt enged: az egyik, amikor a vőlegény a házasság előtt meg akarja nézni a menyasszonyt, a másik az orvosi vizsgálat. Tilos egy férfinak egy másik férfi szemérmét, egy nőnek egy másik nő szemérmét megbámulni, vagy megérinteni. Ugyancsak tilos a szemérmetlen fotókat tartalmazó magazinok, kiállítások képeinek nézegetése - és az ilyen filmek megtekintése is - mert az iszlám szerint nem mentség, hogy nem valóságos testek szerepelnek rajtuk.

3.4. Rossz bánásmód a szomszédokkal

A muszlim családok már a kezdet kezdetén sem elszigetelten, hanem a szomszédokkal szoros kapcsolatban éltek. Az iszlám egyik alapelvéből, a szolidaritásból, egymás segítségének kötelezettségéből közvetlenül következik, hogy a szomszédokkal jó viszonyt kell kialakítani és ápolni. Allah a Koránban rendelte el a szomszédokkal való jó bánásmódot, amikor azt mondta:

„Szolgáljátok Allahot, s ne társítsatok mellé senkit .És viselkedjete szépen a rokonokkal, szülőkkel, árvákkal, a szegényekkel, azzal a szomszédal, aki rokon, és azzal is aki idegen, és azzal is aki barát, a nincstelen átutazóval, és azzal, akit jobbotok birtokol. Allah bizony nem szereti azt, aki fennhéjázó kérkedő.” (Korán 4. 36)

Tilos megbántani a szomszédot. Hogy milyen az ember viselkedése a szomszédjával, azt leginkább maga a szomszéd mondhatná meg. Ibn Massúdtól maradt fenn:

„Azt kérdezte egy férfi a prófétától: Allah küldötte, hogyan tudhatom meg, hogy jól, vagy rosszul viselkedem? A próféta így válaszolt: Ha azt hallod szomszédaidtól, hogy jól viselkedtél, akkor jól viselkedtél, ha azt hallod tőlük,

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

hogy rosszul viselkedél, akkor rosszul viselkedél.” Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.128.

A túlvilágon nagyobb súllyal esik a latba a szomszéd kárára elkövetett bűncselekmény. Mohamed mondása:

„Kisebb dolog a férfira nézve tíz nővel paráználkodni, mint a szomszédja feleségével...Kisebb dolog a férfira nézve tíz házat kirabolni, mint a szomszédját.”

Engedély nélkül betekintés más házába:

„Ti akik hívők lettetek! Ne lépjete be házaitekön kívül más házakba, amíg nem kértek engedélyt, és nem köszöntitek az ott lakókat!” (Korán 24. 27)

E mondatnak kettős értelme van. Az egyik, hogy az engedély nélküli belépés bűnös dolog, azaz rablási, lopási szándékot feltételez, ezért a Korán már a kísérleti szakaszban figyelmeztet a cselekedet veszélyességére. A kijelentés másik értelmét Mohamed próféta világította meg:

„Az engedélykérés a látás miatt tétetett.”

A látás nem arra vonatkozik, hogy az idegen meglátja a lakásbelsőt, hanem arra, hogy esetleg - szándékosan vagy véletlenül - megpillantja a lakók szemérmét. Ez valójában egyet jelent a család becsületének, vagy akár a szomszédügyi jogoknak a megsértésével, és könnyen paráznasághoz vezethet.

Mohamed azt is mondta:

„Ha valaki engedély nélkül benéz más házába, a háznép kiszúrhatja a szemét.”

3.5. Megátkozás

Az iszlám szigorúan tiltja és erkölcstelennek tartja más muszlim megátkozását és az alaptalan szitkozódást, de nem magát az átkot. Az átkozódók nem kerülhetnek a Paradicsomba, a feltámadás napján nem járhatnak közbe szeretteikért, az alaptalan átok pedig visszazáll a mondójára.

Abú Zejd ibn ad- Dahhától maradt fenn:

„...aki hívőt átkoz, az olyan súlyos bűn, mintha megölné.”

A Próféta kijelentette, hogy főként a nők átkozódnak, és emiatt legtöbbjük a gyehenna tüzére jut.

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

3.6. Hallgatóság

Allah azt mondta:

„...és ne leskelődjeteK.” (Korán 49: 11)

„Aki olyan beszélgetésbe hallgat bele, akik őt utálják, annak a feltámadás napján folyékony szenet öntenek mindkét fülébe.”

Ha pedig a beszédüket tudtuk nélkül adja át másoknak, azért, hogy ártson nekik, akkor halála után nem kerülhet a Paradicsomba. Mohamed egyértelműen kijelentette:

„Nem lép be a Kertbe a hallgatózó, aki pletykálkodik.”

A kötelességek, bűnök és vétségek áttekintése után, most a fontosabb muszlim ünnepeket és szertartásokat szeretném bemutatni. A számos iszlám ünnep közül az Áldozat Ünnepe-t tartottam a legjelentőségtejesebbnek, amit részletesen szeretnék ismertetni, majd rátérek a világ legnagyobb „muszlim találkozójára”, a zarándoklatra.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

4. AZ ÜNNEPEK

4.1. *Id-al-adhát, az Áldozat ünnepe*

Az iszlám ünnepek közül *Id al-adhát, az Áldozat ünnepét* szeretném bemutatni. Az Áldozat Ünnepe dzul-hiddzsa 10-én tartják, a zarándoklat utolsó fázisában az Arafat hegyi táborozás alkalmával. Akár három, vagy több napig is eltarthat. A világ bármely részén található muszlimok ugyanabban az időben ünnepelnek, mint azok, akik Mekkában vannak a zarándoklaton. Az ünnep eredete Ábrahám prófétára vezethető vissza, és annak emlékét őrzi, hogy a próféta Isten kedvéért hajlandó lett volna, akár fiát Izmaelt is feláldozni. Az ünnepséget közös imával kezdik, majd feláldoznak egy bárányt, egy tehenet vagy egy tevét, rendszerint a hús egyharmadát megtartják, a többit a szegények között szétosztják. Az ünnepet egynapos böjt előzi meg. Aki ezt megtartja annak előre és visszamenőleg megbocsáttatnak bűnei.

Az ünnep budapesti lebonyolítását is szeretném bemutatni:

Március 16-án reggel hét órakor kezdődött az ünnep, mely két részből áll: egy ünnepi részből, mely közös éneklésből, imából és igehirdetésből áll, és egy rítusból, mely a birkavágást foglalja magába. Az ünnepséget napfelkelte után kezdik. Mivel a mecset nem alkalmas nagyobb tömeg befogadására, ezért az ELTE Kőrösi Csoma Sándor Kollégiumában egy nagy kiterjedésű bérelt teremben zajlott le az ima és az igehirdetés. A nők számára külön helyet biztosítottak a teremnek egy, a férfiaktól függönnyel elválasztott részében. A gyerekek a nők között kaptak helyet. A résztvevők száma kb. 500 személyt tett ki.

Ahogy a muszlimok érkeztek, mindegyikük elvégzett egy, két rak'a-ból álló imát és csak azután foglalt helyet a földön Istent dicsőítő fohászt éneklő férfiak között. A fohász szövege így hangzik: „Isten a legnagyobb/ Nincs más Isten csak az egy igaz Isten/ Isten a legnagyobb/ Istené a dicsőség”

Ezt a fohászt az Áldozat Ünnepe követő három napban minden ima után elismélik. A közös ima után, amely négy rak'a-ból állt, az igehirdetés következett. A szónok az igehirdetést egy kiválasztott téma köré építi ki. Az igehirdetés alatt nőket elrejtő függönnyel elhúzták, hogy ők is hallják a szónok

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

beszédét. A gyerekek mindez idő alatt féktelenül játszottak. Az ige hirdetés után mindenki köszönti ismerősét, boldog ünnepet kíván és bocsánatot kér tőle, még akkor is ha történetesen semmit sem követett el ellene. Ezután közös reggeli következett.

Úgy érzem szükséges egy mondat erejéig az öltözetről is beszélni. A férfiak nagy többsége öltönyben volt és a nők is díszesebb ruháikban jelentek meg, díszesebb kendőiket kötötték föl.

Az ünnepi rítus alkalmával 39 db birkát áldoztak fel, ebből 26 birka vásárlásához szükséges pénzüsszeget külföldről, Katar-ból kapták ajándékba. Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002)

4.2. Szombat a budapesti muszlim közösségben

A szombat, mint közösségi nap kettős szerepet játszik a budapesti muszlimok életében: egyrészt lehetőséget teremt az ismerősök találkozására, kötetlen beszélgetésekre ad lehetőséget, összetartva ezáltal a közösséget, másrészt a befogadó társadalom irányába történő nyitást segíti elő. A szombat főként a nők számára jelenti a találkozás lehetőségét. Ekkor tanítják az arab nyelvet, valamint a Korán és a hagyomány ismeretét a gyerekeket. A felnőttek arab tanítása is ekkor folyik és ez nyitva áll a nem muszlimok előtt is. Szintén szombaton tartanak különböző előadásokat az érdeklődők számára is, amelyek során mintegy megismertetik magukat és vallásukat az őket befogadó társadalom tagjaival. Ugyancsak a szombat teremt alkalmat a vallási elmélyedésre is, valamint a Koránnal kapcsolatos vitázásokra.

Egy ilyen átlagos szombati nap a következőképpen néz ki: délután 14 órakor kezdődik a felnőttek nyelvórája, majd 15 órakor kezdődnek az előadások. Az első előadás után közös ima, majd utána ismét előadás következik. Ezalatt folyik a gyerekek tanítása. Ezután elvégzik a napnyugtakeri imát. A nap végén mindenkit vacsorával vendégelnek meg.

4.3. Esküvő

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Az esküvő a közélet egyik fő eseménye. Esetünkben a vőlegény iraki származású, több éve él Magyarországon. Maga az esküvői szertartás Irakban zajlott le, a vőlegényt az apja képviselte. A szertartás után a menyasszony, illetve már feleség, Magyarországra jött. A közösség keretében egy ünnepséget rendeztek, amely a házasság kinyilvánítására, a közösség által történő elfogadására és ezáltal mintegy a közösség keretében elfoglalt új státusuk bejelentésére szolgált.

Az ünnepség délután négy órakor kezdődött egy bérelt teremben, a délutáni ima elvégzésével. A férfiak egy emeleti terembe vonulva végezték el imájukat, a nők nem imádkoztak. A fiatal házaspár egy, külön a számukra berendezett és feldíszített sarokban foglalt helyet, szemben a nézőkkel, meghívottakkal egy pódiumon. A vőlegény öltönyt, az ifjú feleség egyszerű, bokáig érő szoknyát viselt, fejét kendő borította. A pódium másik sarkában egy szószék állt. Az esküvőn kb. száz személy vett részt, ebből 10-15 személy kívülálló volt, azaz nem muszlim.

A nők balra a házaspárral szemben, a férfiak jobbra a szónokkal szemben helyezkedtek el. Kivételt képeztek azok a nem muszlimok, akik párban jöttek. Ők együtt maradhattak és az utolsó sorokban foglaltak helyet. Egy rövid bevezető beszéd után, amelyben a szónok bemutatta az ünnepelt személyeket, a Korán több, a házassággal kapcsolatos szúrójának éneklése következett. Ezt követően egy másik személy beszédet tartott a házasság szerepéről és fontosságáról, hangsúlyozva, hogy a házasság akkor lesz jó, ha a férj és a feleség is lemond egyéniségéről. Ha a család egységes, a társadalom is egységes marad. A családból nőnek ki a társadalom új tagjai: a gyerekek. A beszéd után újabb ének következett, melynek refrénjét a férfiak közösen énekelték. Ezalatt két marokkói nő nyelvével pörgő hangot adott ki, mely ha esküvőn hangzik el, jó szerencsét hoz, egyébként a sivatagban használják a démonok távoltartására, illetve elűzésére. Mindeközben az ajándékozók sorra odavitték az ajándékaikat a házaspárhoz és jókívánásaikat fejezték ki. Ezután a torta felvágása következett, a fiatal házaspár egymás kezét fogva, együtt vágta fel a tortát. Ezt követően férfiaktól kisebb kör alakult és ütemes taps kíséretében istent dicsőítő, illetve házassági dalt énekeltek. A kör

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

egyre nagyobb lett, bevonva a vőlegényt is. Ezután a meghívottak megvendégelése következett szendvicsekkel, süteményekkel és üdítőitallal.

Összehasonlításként egy Egyiptomban lezajlott esküvő leírását is közlöm, kiemelve a megegyező vonásokat. Az esküvőt egy Tanta nevű kisvárosban tartották, Alexandria és Kairó között félúton. Az ünnepség kb. két órát vett igénybe. A menyasszony és a vőlegény európai viseletben vonult be a terembe, amelyben a meghívottak - szűk rokoni és ismerősi kör - kb. száz személy foglaltak helyet, az egyik oldalon a nők, a másikon a férfiak. A menet élén egy kürtös haladt. Utána, közvetlenül a pár előtt, egy kisfiú lépkedett nyitott Koránnal a kezében, „kisfiúsága” jelképezte az iszlám legfiatalabb vallás voltát. A pár mellett két oldalt egy-egy angol katonának öltözött alak mintegy a pár biztonságát hivatott biztosítani. A pár mögött ókori egyiptomi viseletben két alak lépkedett, négyes fáklyát tartva kezében és teljessé téve Egyiptom történelmének felvonultatását. A pár a számukra elkülönített, feldíszített sarokhoz érkezett és helyet foglalt a vendégekkel szemben. Mögöttük virágokból a nevüket írták a kifeszített vászonra. Mindeközben a Carmina Burana zenéjét lehetett hallani, és lézershow és füst segítségével tették hangulatosabbá a helyiséget. Ezután a Titanic című film zenéje következett, melyre csak és kizárólag egyedül a pár táncolt, mialatt egy vetítövászonon magát a videoklippet játszották le és a táncoló párt mutatták. Az ajándékok odaadása a fent már leírt módon történt. A nők nyelvükkel az említett pörgő hangot adták ki és közben ütemesen tapsoltak. Férfiakból kör alakult és énekeltek, bevonva a vőlegényt és a menyasszonyt is. Egy egyiptomi viseletbe öltözött lány - a két egyiptomi stílusú ruhába öltözött alaktól kísérve - egy tálcán egy kis edényt vitt a párhoz.

Sem az ünneplők sem a pár a helyszínen nem fogyasztottak ételt. Mint láttuk, a két esküvő lefolyásában számos idegen elem található, amelyek egyrészt az idegen környezet hatásának- a budapesti közösség esetében-, másrészt a Nyugat felé való nyitásként - Egyiptom esetében - tudható be. Ugyanakkor számos közös elem is megfigyelhető, így: a pár számára pódiumon elkülönített és kidíszített sarok, az ajándékok odaadásának módja, a nemek elkülönítése, a férfiak ütemes tapsra történő éneke. Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p. 20.

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

5. A ZARÁNDOKLAT

5.1. A zarándoklat eredete

A zarándoklat tulajdonképpen a Kábához és a hozzá közel eső helységekhez történő ellátogatásból álló hosszú imádság. A Kába tradicionálisan az egyistenhitre alapuló vallások zarándokhelye volt. Az arabok azonban az idők során a politeista vallások zarándokhelyévé változtatták. Az iszlám monoteista zarándokhelyé állította vissza. Tehát a zarándoklat nem csupán az iszlámból, hanem az iszlám előtti időkben kinyilatkoztatott monoteista vallásokból származik.

Ez a tény nagyon szépen megvilágítja azt a gondolatot, amelyet a muszlimok a következőképpen fejeznek ki: *„az iszlám, illetve Mohamed próféta - Isten üdvöztse - a vallások, illetve a próféták pecsétje.”*

Ez kifejezi az iszlámnak egyik nagyon fontos központi gondolatát, azt, hogy a muszlimoknak hinniük kell az iszlám előtti Istentől kinyilatkoztatott monoteista vallások könyveiben (Tóra, Evangéliumok), illetve prófétáiban (Mózes, János, Jézus). Sőt a muszlimok ezeket a vallásokat a maguk idejében iszlámnak tekintik és ami a prófétaságot illeti, prófétáik és Mohamed próféta között nincs különbség. Az iszlám ugyanis, amely az arab szeleme szóból származik, békét és engedelmisséget jelent. Ez kifejezi az iszlám lényegét, vagyis Istennek való engedelmisség által elnyerni a lelki békét. Ebben az értelemben - tekintve, hogy minden vallás, illetve prófétája az Isten imádatát, a neki való engedelmisséget hirdette - már érthetővé válnak az imént mondottak. Az egyetlen különbség a vallások és prófétáik között, hogy azok az iszlámmal ellentétben - amely mindenkire (minden nemzethez és egyúttal a jövő emberéhez is) szól - csak egy néphez küldettek el, tanításaik sajnos a Koránban foglaltakkal, illetve Mohamed prófétával ellentétben - amelynek minden betűje, illetve akinek egész élete és tevékenységének minden részlete hitelesen megőrződött - vagy teljesen elvesztek, vagy az idők során megváltoztak.

Végül a közöttük levő különbséghez tartozik, hogy tanáik az iszlámmal szemben - amely az élet minden területére irányelvet nyújt, és rendszerezetten tartalmazza,

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

kiegészíti mindazt, ami mindig jó és alkalmazható volt a tanításaikban - nem voltak teljesek és átfogóak.

A zarándoklat az iszlám ötödik oszlopa. A zarándoklat minden felelős korban (pubertás kor utáni) levő muszlim férfinak és nőnek csupán egyszer kötelező megtenni életében, de csak akkor, ha mentálisan, anyagilag és fizikailag képes rá. Az anyagi tehetőség itt azt jelenti, hogy van elég pénze saját és hozzátartozói szükségleteinek kielégítésére, adósságainak kifizetésére, amennyiben azok visszafizetési határideje a zarándoklat ideje előtt lejárna.

Ez azt is magában foglalja, hogy kölcsönből például nem lehet zarándoklatra menni, és hogy az indulás ideje előtt lejáró tartozásokat zarándoklat előtt fontos visszafizetni. A zarándoklat jelentősége és fontossága tehát nem kétséges, de csak azokra vonatkozik, akik képesek a megtételére.

Mivel az út költséges és nehéz, illetve csak egyszer kötelező megtenni, a legtöbb muszlim csak egyszer (sokan még egyszer sem) teljesíti. Ez, mint az életben minden egyszer történő esemény, különleges jelentőséggel és nyomatékkal ruházza fel ezt, a muszlimok hitéletében egyáltalán nem mindennapi eseményt. A zarándoklat jelentőségteljes hangulatát tovább fokozza, hogy a zarándok tulajdonképpen Isten vendége, és ha fohászodik valamiért Allah teljesíti neki, ha megbocsátásért könyörög, megbocsátást nyer. Így annak, akitől Isten zarándoklatát elfogadja, minden bűne megbocsáttatik, és olyan tisztán tér haza, mint a ma született csecsemő. De nem szabad azt hinnünk, hogy egy muszlim ezek alapján azt gondolhatná, hogy minden bűnt elkövethet, aztán majd elmegy zarándoklatra, és Isten akkor úgymint minden bűnét megbocsátja. Először is bármilyen ilyen jellegű gondolat (bűn elkövetése azzal a gondolattal, hogy majd bocsánatot kérek Istentől és akkor majd el lesz intézve) olyan dolog, amely önmagában is bűnbánatot kíván. Másrészt Isten az őszinte bűnbocsánatot fogadja el, és ilyen gondolat mellett elég nehézkes lehet az őszinte bocsánatkérés. Másrészt a bűn elkövetése után akármilyen őszinte bűnbocsánatot gyakorol is az ember, már sohasem lesz ugyanolyan tiszta, mint amilyen azelőtt volt.

Az őszinte bűnbánat három dologból áll az iszlámban: először sajnálni, szégyellni kell a dolgot amit elkövetett, majd bocsánatot kell kérni érte Istentől, és végül

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

teljesen el kell távolodni magától a büntől, tehát nem térhet vissza hozzá. Természetesen mindezt Istenért, Isten parancsának teljesítése végett kell tennie, és még azelőtt, hogy meglátná a halál angyalát, vagy bekövetkeznének az Ítélet Napjának biztos jelei.

A bűnbánatról azt is tudni kell, hogy Isten a mások ellen elkövetett hibáinkat csak azzal a feltétellel bocsáthatja meg, ha az aki ellen vétkeztem maga is megbocsátott. Ugyanis ez az ő joga Istennél, amiért hibáztam ellene. Mindezek ismeretében tehát senki sem gondolhatja azt, hogy az iszlámban csak a gazdagok üdvözülnek, akik megengedhetik maguknak a zarándoklatot.

5.2. A zarándoklat kritériumai

Mínt hogy a zarándoklat különleges jelentőséggel bír a muszlimok életében, nagyon fontos az erre való felkészülés. Az egyik legfontosabb dolog a hittel történő számvetés, ugyanis az ember könnyen gondolhat, hihet, feltételezhet olyat, ami miatt Isten előtt hitetlenné válhat. Egy iszlámot megszegőnek pedig teljesen felesleges zarándoklatra mennie, hiszen az Isten értelemszerűen nem fogadja el tőle a zarándoklatot, ráadásul ez az egyetlen dolog, amit az Isten senkinek sem bocsát meg. Érthető tehát a hittel történő számvetés mindenkori, különösképpen a zarándoklat előtti fontossága.

A teljesség igénye nélkül felsorolok néhány esetet, amelyek elkövetése az iszlám hit megszegését jelenti: Isten mellé társakat helyezni, rajta kívül máshoz esedezni, illetve mindezt nem hitetlenségnek tartani. A hit megszegését jelenti az is, ha valaki nem hisz az isteni útmutatás, a prófétai tanítás, valamint az iszlám életmód és előírások tökéletességében és helyességében és úgy véli, hogy bármilyen emberek által létrehozott földi rendszerek jobbak lehetnek náluk. Ez a gondolat magában hordozza a zarándok, illetve az Istenhez visszatérő ember azon változását, illetve elhatározását is mely szerint már a készülődéskor eltávolodik a régebben rendszeresen elkövetett bűneitől, és hazatérése után mindent megtesz, hogy megőrizze a lelki tisztaságát, és hogy egyáltalában ne térjen vissza a régi bűneihez. Ugyancsak hitetlenséget jelent az iszlám bármely részében, tételében,

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

törvényében való kételkedés, az azoktól való elfordulás, valamint a muszlimok ellenségeinek muszlimok ellenében történő támogatása.

A zarándoklatra való felkészülés során a hívők megtisztítják szándékukat. A tettek ugyanis a szándékuk szerint ítéltetnek meg az iszlámban. Tehát jelen esetben ez azt jelenti, hogy a zarándoklat csak és kizárólag Istenért, a neki való engedelmességért és senki másért, semmilyen más célból nem végezhető el. Mindez összhangban áll a muszlim azon jellegzetességével, hogy az életében minden dolgot elsősorban Istenért, tetszésének elnyerése végett végez.

Ez pedig, tekintve, hogy az iszlám az élet minden területére kiterjed, és egyensúlyra, középútra int, azt eredményezi, hogy a muszlim egyén az élet semmilyen területét nem fogja elhanyagolni (a munkától, tájékozottságtól kezdve, a kulturális életen, sporton, gyereknevelésen keresztül egészen a házaseletig és más társadalmi munkákig).

Mindezek után szinte magától értetődő, hogy a zarándoklat feltételei közé tartozik a teljesítéshez szükséges anyagi forrás tisztasága, vagyis, hogy a pénz nem származhat semmilyen, az iszlám által tiltott forrásból, ugyanis az iszlámban a cél soha nem szentesíti az eszközt. Hogy a zarándoklat Istennél elfogadást nyerjen, és bűneinktől teljesen megtisztulhassunk szükséges, hogy emberi kapcsolatainkat, adósságainkat, tartozásainkat és más problémás ügyeinket indulásunk előtt elrendezzük, vagyonunk és ügyeink felől, amennyiben nem térnénk vissza végrendelkezzünk. A felkészülés részét jelenti a zarándoklat szabályainak áttanulmányozása és elsajátítása, hogy a zarándoklat kielégítő ismeretében keljek útra, mert ez összhangban áll a szellem szabadságával és a tudás fontosságával az iszlámban, azzal, hogy a jó szándékon túl nagyon fontos, hogy megfelelő tudás, kielégítő mennyiségű információ és értelem birtokában cselekedjek az élet minden területén.

5.3. A zarándoklat állomásai

5.3.1. Az ihram állapota

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Miután elindultunk otthonról, és elértünk egy Mekkától bizonyos távolságra levő helységet, (Mikat- Al-Muákit) az ihram állapotába lépünk. Tulajdonképpen kilépünk a mindennapi szokásos létükből és egy másfajta létállapotba lépünk át, amelynek során testileg és lelkileg teljesen otthagyjuk régi életünket, anyagi és társadalmi rangunkat, valamint mindazt, ami ezzel jár, sőt a megszokott mindennapi életünket sem gyakorolhatjuk. A férfiak két varratlan, szegetlen, többnyire fehér színű anyagot viselnek, amelyet ugyancsak ihramnak hívnak. A nők számára nincs külön ihram öltözék. Nekik elég az iszlám tanításának megfelelő öltözéket viselniük, amely arcuk és kezük kivételével egész testüket eltakarja. Az ihram állapotában a muszlimok nem élhetnek nemi életet, nem vágathatják le a hajukat, körmüket és nem illatosíthatják magukat. Ezenkívül az ihram állapotában semmilyen élő állatot sem ölhetnek meg szándékosan. Ez tulajdonképpen a zarándoklat legfontosabb témáját, a békét (béke az Istennel, az ember lelkével, béke egymással és az állatokkal, a madarakkal és még a bogarakkal is) a megbékélést fejezi ki. Ebben a hosszú (majdnem hét napos) imádságban egy új létformába kerülnek, egy lelki meggazdagodást eredményező felszentelt állapotba, amelynek során a majdani Nagy Gyülekezésre, az Utolsó Ítéletre emlékeznek, amikor végzetünkre várva mindannyian egyformán fogunk az Isten elé járulni, és nem lesz felsőbbrendű faj, vagy nép közöttünk.

A Mekkától - az ihram felvételétől kezdve - egészen a Kába eléréséig (kb. 24 óra) fohászzkodással váltogatva a következő szavakat (telbija) mondogatják: „*A hívásodra jöttem Ó Istenem, a hívásodra jöttem. A hívásodra jöttem, nincsen társad, a hívásodra jöttem. Bizony a dicsőség téged illet, és a jóság tőled jön, és Tiéd a királyság, nincsen társad.*” De mi is e gyönyörű szavak jelentése? Miután Ábrahám Próféta Isten parancsára felépítette a Kábát, a Mindenható megparancsolta neki, hogy hirdesse ki az embereknek, hogy meg kell látogatniuk azt távolból és közelről egyaránt: „*És hirdesd ki az emberek között a zarándoklatot, hogy jöjjenek hozzád gyalogszerrel vagy mindenféle sovány (tevé), amelyek számtalan mélyen fekvő ösvényről jönnek elő.*” A telbija szavai tehát a muszlimok válasza Isten szavaira.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

5.3.2. A Kába körbejárása (Tawwaf)

Először is a Kába, amit gyakran tudatlanságból Kába kőnek neveznek, nem egy kő hanem egy nagy ház, a korán szavai szerint Isten háza, amely a hatalmas Mekkai Nagy Mecset belső udvarában foglal helyet. Ennek a háznak (amelybe a zarándokok soha nem szoktak belépni) egyik sarkában van a fekete kő. A Kába ugyanakkor nem egyszerűen pusztá kövek halmaza, hanem Isten dicsőségének és nagyságának különleges jele, az iszlám igazi központja az egész világon. A Tawwak, vagyis a Kába hétszer való körbejárása nem más, mint egyfajta imádság, pont olyan, mint a napi öt ima. A kő érintése és csókja csak egy szabadon választott cselekedet, nem kötelesség, vagy előírás. Ezt támasztják alá Omar a második kalifa szavai is: „Én tudom, hogy te csak egy kő vagy, nem segíthetsz és nem árthatsz nekem semmit, és ha nem láttam volna a prófétát ekként cselekedni, és se tennék így.”

Tehát amikor megcsókolják, vagy megsimogatják a fekete követ, ezt csak a Prófétára való emlékezésért, az iránta való tisztelet kinyilvánításaként teszik.

A Mekkai Nagy Mecset
Don Belt, National Geographic

5.3.3. Szafa és Marwa

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

A tawwaf elvégzése után az iszlám hívők a szafa hegyhez igyekeznek, ahonnan Istenről való megemlékezés után, Istenvaló fohászkodás közepette Marwa hegyéhez mennek. Itt ugyancsak megemlékeznek Istenről, majd a róla való megemlékezés közepette visszatérnek Szafa hegyéhez. A két hegy közötti utat összesen hétszer teszik meg. Ez az imádságot szájnak (futásnak) nevezik.

A szertartás alatt Ábrahám, Hágár és Iszmael történetéről emlékeznek meg. Ábrahám ugyanis Isten parancsát teljesítve kevés élelmiszerral és ivóvízzel Mekka völgyének kietlen sivatagos pusztájában hagyta feleségét Hágárt és kisfiát Iszmaelt. Mikor az ivóvíz elfogyott Hágár nem bírta nézni csöpp gyermeke szenvedését és felmászott Szafa hegyére, hátha a magasból meglát valakit. Mikor azonban senkit sem látott átszaladt Marwa hegyéhez, hogy ott itt tegyen egy próbát. Összesen hétszer tette meg ezt az utat a két hegy között, mikor egy hangra lett figyelmes: forrás fakadt a hegyből. Ez a Zemzem forrás amelyből mind a mai napig isznak a zarándokok. Így élt anya és fia, míg egy arra vándorló törzs, egy állandó pont felett köröző madárra nem lett figyelmes. Tudták, hogy a madár csak egy ismeretlen forrás felett repkedhet, odamentek, és letelepedtek a völgyben. Ez Mekka völgyének valós története.

Így emlékezik meg a zarándoklat erről a részéről egy hívő muszlim: *„A szertartás alatt a történetről és a tanulságairól emlékezünk meg. A történet egyik tanulsága az Isten felé való alázat, bizalom, parancsának türelemmel való elfogadása. Másik tanulsága az, hogy Istenben bízva mindig aktívan tevékenykedjünk egy probléma megoldásán, és még a legreménytelenebb helyzetben se hagyjuk el magunkat, ugyanakkor az Istenbe vetett bizalmunk soha ne tegyen lustává bennünket. Végül pedig Hágár futása alatti lelkiállapotba belegondolva, szívünk mélyéből érezzük át, hogy milyen érzés az, amikor egy ember egy iszonyatosan nehéz helyzetben csak és kizárólag Istenre van utalva, amikor semmilyen teremtett lélekre nem számíthatunk, és egyedül csak Istenben bízhatunk. Pedig valójában mindig ez a helyzet, tudnunk kell, hogy mindig- legyünk akár teljesen egyedül vagy segítőkész emberek tömegével körülvéve- csak és kizárólag Istenben bízhatunk, És rá hagyatkozhatunk, de ezt sajnos csak és kizárólag ilyen kiélezett*

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

helyzetben érezzük. Ez szoros összefüggésben van az iszlám lényegével, ugyanis nekünk, muszlimoknak tudnunk kell, hogy az Isten Magasztos és Bölcs, minden dolognak tudója, és mindannak amit tesz, ami történik velünk, megvan a maga oka, még akkor is, ha ezt mi emberi fogyatékoságunknál fogva képtelenek vagyunk belátni. Lehet, hogy valamit utálunk, pedig jó nekünk, és lehet, hogy van amit kívánunk, pedig rossz nekünk. És ebben az életünk legnehezebb helyzeteiben is szilárdan kell hinnünk. A kétség halvány árnyéka nélkül kell mindig tudnunk, hogy ha Isten akar valamit, akkor akármilyen hihetetlen legyen is az, be fog következni, ahogyan, határos módon Hágárral és Iszmaellel történt, és ahogyan az a mi mindennapi életünk során is megtörténik. Hiszen Ő teremtette az egész világot, minden isten kezében van és amit Ő nem akar, az egyszerűen nincs. Fontos tehát, hogy az élet legnehezebb helyzeteit is Istenbe vetett bizalommal legyünk képesek elfogadni.” Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p.35.

5.3.4. Arafat hegye

A zarándoklat következő állomása a Mekkától 15 km-re levő Arafat hegye, ahova a telbiját mondogatva jutnak el a muszlim hívők. Ott a délutánt a Korán olvasással és fohászkodással töltik, majd napnyugtakor továbbindulnak Muszdalifába. Az Arafat hegy jellegzetessége, hogy nincsen rajta semmi. Ez összhangban áll azzal, hogy az iszlám egy egyszerű vallás, a szív vallása. A külső üresség gazdagsággal tölti meg a szívet. Arafat története: Miután Ádám és Éva elnyerték Isten bűnbocsánatát, és a föld lett a lakhelyük, a föld különböző részére kerültek. Hosszú vándorlás és keresgélés után itt, az Arafat hegyén találkozott és fohászkodott Istenhez az első emberpár a földön.

E történet kapcsán kell megemlíteni, hogy az iszlámban nem létezik eredendő bűn, ugyanis senki sem viseli, és nem is cipelheti a másik bűnét és senki sem vezekelhet, vagy halhat meg más bűnéért, illetve más bűneiből való feloldozásért, vagy nyerhet feloldozást más szenvedése, vezeklése által. Az egyetlen dolog amit

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

az emberekért üdvözülésük végett tehetünk, hogy amíg élnek a legbölcsebb módon intjük őket, és kérjük az Istent, hogy vezesse őket az egyenes útra.

Az Arafat hegy azért is különleges, mert ezen a helyen tartotta Mohamed próféta a búcsúbeszédét. Az egyik legfontosabb próféta tanítás, hogy Isten szemében nem létezik Arafat napjánál jobb nap. Ezen a napon ugyanis a Mindenható és Magasztos Isten büszke a szolgálóira a földön, és azt mondja az ég lakóinak:

„Nézzetek a szolgálóimra, közelről és távolról idejöttök kócos hajjal, és porral fedett arccal, hogy elnyerjék a könyörületemet, holott még nem látták a büntetésemet.”

Messze több ember menekül meg a Pokoltól Arafat napján, mint bármely más napokon. Arról is olvashatunk próféta tanításokat, hogy az Isten minden zarándoknak megbocsát, aki ezen a napon Arafat hegyén tartózkodik.

A zarándokok tehát azzal a tudattal és érzéssel tartózkodnak Arafat hegyén, hogy isten jelenlétében állnak a feltámadás után, amikor senki sincs aki fohászodna, vagy közbenjárna értük. Teljes mértékben Isten könyörületességén múlik, hogy megszabadulnak-e a Pokol büntetésétől, ez az egyetlen és talán utolsó esélyük, hogy fohászodjanak és Isten megbocsátásáért könyörögjenek.

Muszdalifa, a következő állomás egy kősvatag, ahol az égvilágon semmi sincs. Itt mindannyian a szabad ég alatt alszanak, majd a hajnali ima elvégzése után útnak indulnak Minába.

Egy zarándok a következőképpen emlékszik meg Muszdalifáról: *„amerre a szem ellát különböző kinézetű, bőrszínű, szemű, hajú, és nyelvű ellenben azonos, fehér ruhát viselő zarándokok végláthatatlan tömege tartózkodik. Ráébredünk arra, hogy mindannyian ugyanazt az Isten imádjuk, ugyanabból a célból jöttünk ide. Bár bőrszínünk, nyelvünk és kultúránk egy része különböző, a bennünk lejátszódó folyamatok teljesen azonosak. Bár beszélni alig tudunk egymással, imáinkban és istentiszteletünkben tökéletesen megértjük egymást. Mindeddig ismeretlen muszlim testvéreinkkel való kapcsolatunk szeretetteljes viselkedésünk, egymás őszinte megsegítése, a többiek felé való türelem és tolerancia igazi testvéri kapcsolatot tükröz. Ezt fejezi ki az alábbi Korán idézet is: „...a hívők csak testvérek lehetnek...” vagy „Nem teljes a hite senkinek sem egészen addig, amíg*

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

nem kívánja a testvérének ugyanazt amit saját magának kíván.” Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p.38.

5.3.5. Mina

A következő reggel Minába vezet a zarándokok útja ahol az ott lévő három oszlop közül megkövezik a Mekkához legközelebb esőt. Hét kavicsal dobják meg az oszlopot, és minden dobás előtt Allahu Akbart (Isten a Leghatalmasabb) kiáltanak. Az oszlopok kővel való dobálzásának történelmi múltja van. Amikor Ábrahám próféta elindult, hogy Isten útján feláldozza a fiát, Iszmáelt, a sátán háromszor próbálta útját állni ezen a helyen, hogy kétséggel töltse meg a szívét, hogy elcsábítsa, eltántorítsa őt Isten útjától. Az Úr azt parancsolta Ábrahámnak, hogy kővel dobálja meg a Sátánt, és így űzze el őt útjából. Ábrahám próféta tehát mindhárom alkalommal kővel dobálta meg. A három oszlop a Sátán megjelenését jelképezi.

5.3.6. Állatáldozat

Az oszlopok megdobálása után következik az állatáldozat bemutatása. Ezután már haját vághatnak a zarándokok, majd levehetik az ihram ruháját és ezzel együtt az ihram első állapota is feloldódik, ami a nemi érintkezésre vonatkozott. Az állatáldozat a jól ismert bibliai történetre utal, amelyben Ábrahám képes lett volna feláldoznia fiát, hogy teljesítse Isten akaratát, de mivel kiállta a próbát egy kost áldozott fel Istennek. A vágás tehát Isten dicsőségének kihirdetése, a levágással pedig azt is tudatosítják, hogy Istené mindaz ami a birtokukban van.

Egy zarándok szavaival élve: *„Mikor az állatokat, ezeket a kézzelfogható jelképeket feláldozzuk, Iszmaelhez hasonlóan mi is úgy érezzük, mintha sajátunk helyett ontanánk az ő vérüket. Velük együtt saját gonosz vágyainkat is megöljük. Átérezzük, hogy teljes mértékben készen állunk arra, hogy mindent, akár még számunkra a legértékesebbet – az életünket- is feláldozzuk Isten tetszésének elnyerése végett, vagy valamilyen nemes cél elérése végett az iszlám útján.”* Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p.45.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

5.4. A zarándoklat hatása a muszlim egyénre és a muszlim társadalomra (idézet)

„A zarándoklat pár hete alatt, amikor tehát nem éljük a mindennapi életünket, időnket és szellemünket maximálisan az iszlám megértésére és Istennel való kapcsolatunk megerősítésére használjuk. Közelebb kerülünk Istenhez és jobban megértjük a vallásunkat, az iszlámot, annak lényegét, értelmét és szellemét. Más szemszögből nézünk életünkre, dolgainkra, problémáinkra és azok megoldását is más, jobb módon képzeljük el. A zarándoklat ahhoz szoktat hozzá, hogy tetteinkkel és vagyonunkkal Isten tetszésének elnyerése végett az ő útján fáradozzunk. Az Isten előírásának megfelelően kivitelezett vándorlás - tehát az, hogy nem maradok sehol sem, és sehová sem indulok, hacsak az ő akaratának megfelelően nem - rászoktat minket arra, hogy mindig Istenért utazzunk, hogy életünkben mindent csak őerte tegyünk. Egy hatalmas világtalálkozó ez, amikor több, mint 3 millió muszlim egy célból találkozik a világ minden tájáról. Az egymással való beszélgetés, egymás gondolkodásának, kultúrájának megismerése segít, hogy gondolkodásunk kitáguljon. Rászoktat és megszeretteti velünk az utazást, ez ugyanis nagyban hozzájárul szellemünk, értelmünk felszabadításához, műveltségünk és kulturáltságunk megőrzéséhez. A különböző nemzetek színes forgatagának roppant tömegében megvilágosodik számunkra, hogy azonos célból vagyunk itt, egy az Istenünk, egy a könyvünk, egy a Prófétánk, azonos az imairányunk, az életcélunk, szomorúságunk és boldogságunk, tehát mindannyian egyazon szent közösségbe tartozunk. Bár az iszlám a szülőföld és a haza szeretetére tanít, mindannyian ugyanahhoz az egy és oszthatatlan iszlám nemzethez tartozunk. Ennek a bennünk végbemenő változásnak megfelelően hazaérve mindent megteszünk azért, hogy az iszlámra alapozva jobb, teljesebb, Istennek tetszőbb életet éljünk. Ez a szemlélet pedig hat környezetünkre, ugyanis zarándoklat után az egész közösség olyan, mint egy test, amelynek szívét a zarándokok alkotják. Rengetegen vannak, akik szívük mélyéből kívánnak elmenni Mekkába, de sajnos nem sikerült nekik. A közösség a zarándokok körül összegyűlve, elbeszéléseiket hallgatva azt várja, hogy hozzájuk is eljusson valami

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

a zarándoklat fényességéből. A zarándoklat édessége, az iszlám gyönyöre és a hit fényessége pedig szinte az egész iszlám világhoz eljuthat.” Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p.47.

Miután megvizsgáltuk a hagyományokat néhány szokást és szertartást, szeretnék most rátérni a muszlimok családi kapcsolataira és az ezeken belül uralkodó protokollra.

6. A CSALÁDI KAPCSOLATOK

6.1. A családi kapcsolatokról általában

A családban a férfi a vezető személy. Ő rendelkezik a családot érintő legfontosabb kérdésekről, amit a többieknek követni kell. Az apa halála esetén a legidősebb fiú veszi át a hatalmat. Ha ő még túl fiatal, akkor a család legidősebb férfi tagja lép a helyébe. A férfi vezető szerepe azonban nem mindig érvényesül. A gyerekekkel kapcsolatos kérdésekben a nők szava ugyanolyan fontos mint a férfiaké és legtöbbször az ő határozatuk érvényesül. De más esetekben is megfigyelhető a nők határozatának elsőbbsége. Egy interjúalanyom elmondta, hogy párjának megválasztásakor fontos volt, hogy leendő felesége a szülei számára is szimpatikus legyen és beleegyezésüket adják a házasságba. Ez feltétele volt a házasság létrejöttének. Az, hogy a menyjelölt megfelel-e a család elvárásainak, a fiú anyjának volt joga eldönteni. Az apa véleménye ez esetben másodlagos volt. A meny - ha a férfi szüleivel egy háztartásban élnek - az anyósával mindennapos kapcsolatba kerül. Együtt járnak bevásárolni és a mecsetbe imádkozni. A szülőkkel szembeni szeretetteljes viselkedést nagyon fontosnak tartják. A szülők üdvözlése például a következő külső jegyekben nyilvánult meg: apa és fia esetében a kézfogás és az arccsók volt a jellemző, míg a fiúk édesanyjukat kézcsókkal üdvözlik, valamint a mama megcsókolt kezét háromszor a homlokukhoz emelik.

A szülők szeretete az iszlámban mint kötelezettség is szerepel: isteni parancs, hogy a gyermek nem lehet szülei bánatának okozója. Másodszor a szülők sem árthatnak gyermekeiknek. A gyermekekről való jó gondoskodás az iszlám egyik legszigorúbban előírt cselekedete. A Próféta szerette a gyerekeket és ezt a szokását átadta a muszlim közösségnek is. Figyelmet kell fordítani a lelki jólétükre, nevelési, tanulási szükségleteikre. Elsőrendű kérdés a gyermekek jólétéért való felelősség. A Próféta szerint a hetedik napon egy jó és kedves nevet kell adni a gyermeknek és a haját le kell borotválni ami az egészséges fejlődéshez kell. Ez egy ünnepi alkalom amit örömmel és jótékonysággal kell megünnepelni. Ha felnevelésük szülei révén nem biztosított, akkor a legközelebbi családtagokat,

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

rokonokat terheli a felelősség a gyermek jólétéért és ezt a kötelességüket be is kell tartani. Az iszlám szerint ugyanis mindenkinek családban kell nevelkednie, ezért nincsenek árvaházak sem.

A Korán összegzi az ihszan fogalmát ami pontosan jelöli mindazt, ami helyes és szép. Az ihszan a beleegyezés problémájára is kiterjed. A szülőknek joguk van engedelmisséget várni gyermeküktől, cserébe azért amit értük tettek. Azonban ha a szülők helytelen követelnek, akkor az engedetlenség igazságos és szükségszerű. Ez a fogalom kitér a szülőkkel való viszonyra is, melynek leglényegesebb része a következő: a gyerekek felelősek a szülők eltartásáért. A szülőkről való gondoskodás általában a legidősebb fiúgyermek kötelessége.

A családtagok közötti összetartás az élet minden területén megnyilvánul. Összetartja a családot a közös munka is, ugyanis gyakori, hogy az apa és fia közös vállalkozásban vesznek részt, ahol közvetlen kollégáik is általában rokonok.

6.2. Névadási szokások

Meg kell még említeni a névadási szokásokat, melyeknél a következő szempontok érvényesülnek:

- Fontos, hogy a nagyszülők nevét legalább egy-egy unoka örökölje
- Minden férfit és nőt miután megszületik első fiúgyermek, új néven kezdenek el hívni régi keresztnévük helyett: pl. Amer apja, vagy Amer anyja nevet kapják meg ha a kisfiút az Amer névre keresztelték. Ha az elsőszülött lány, akkor a szülők megnevezése nem változik, hanem várnak ezzel addig amíg fiú gyermekük nem születik. A névadásról meg kell még jegyezni, hogy mindenki viseli saját nevének kívül még az apja nevét is, olyan formában, hogy „Ali fia” vagy „Ali lánya”, ha az apát éppen Alinak hívják. Ily módon tehát, ha egy férfi önmagát pontosan meg akarja nevezni három nevet használ, pl.: Muhammad Kemal, Ali fia, Amer apja.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

6.3. Testvérek közötti viszony, rokonság

(Idézet Csiszár Anita A társas kapcsolatok jellemzői a szíriai arab muzulmánoknál című munkájából.)

„A testvéri viszony tanulmányozásánál leginkább a férfiak közötti kapcsolatot tudtam megfigyelni, mivel egy nő a házasságkötése után elszakad a szülői háztól, ezáltal testvéreitől is. Az elszakadást persze nem a szó szoros értelmében kell venni, de sokkal inkább már a férje családjához tartozik, ezért nevezhetjük a szíriai csalárendszer patrilokálisnak.

A damaszkuszi vizsgált család esetében a férfinak hat testvére volt (három fiú és három lány), közülük két bátyjával állt mindennapi kapcsolatban, mivel közös családi vállalkozásban dolgoztak. A vezető szerep a munkában a legidősebb testvért illette. (Édesapjuk már nem dolgozott, de egykor a céget ő alapította.)

A férfiak viszonya egymáshoz közvetlen volt, állításuk szerint kiegészítették egymást a munkában, mert mindegyiküknek máshoz volt érzéke. A hétféget és az ünnepnapokat is általában együtt töltötték a szülői házban (a legidősebb testvér és családja együtt lakott a szüleivel, a többiek külön háztartásban éltek, de Damaszkuszon belül is közel laktak egymáshoz) vagy valamelyikük otthonában. Ilyenkor közösen ebédeltek és a késő esti órákig együtt maradtak. Viszonyukat jellemzi továbbá, hogy ha segítségre szorultak, akkor elsődlegesen egymásra számítottak, de ketten a barátaikat is megemlítették, mint olyan személyeket, akikre feltétlenül számítani lehet.

A vidéki vizsgált családban a férfi szintén főleg fiútestvéreivel állt kapcsolatban, igaz lánytestvérei közül ketten is a faluban éltek. Az ő életmódja meglehetősen eltért rokonságától. Nagycsaládja földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott mint a faluban általában mindenki. Ellenben ő a falutól 10 km-re eső városban dolgozott és egy külföldi cég alkalmazásában állt. Másága több külső jegyben is megnyilvánult. Fivérei tradicionális öltözeke (kífia) megfelelt a helyi viseletnek, míg az ő ruházata (farmer és garbó) a faluban kirívónak számított. Testvéreit ez azonban meglátásom szerint nem zavarta, tudomásul vették, hogy neki „ilyen a munkája”. Feleségeik öltözeke idomul férjükéhez és életmódjukat is

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

erősen tükrözi. A földműves férfi feleségének a munkából is komoly részt kell vállalnia, dolgozott úgy a földeken, mint a ház körüli állatállomány ellátásánál. A másik férfi feleségének ezzel szemben csak a háztartás vezetése és a négy gyermek nevelése volt a feladata. Ők jobb anyagi körülmények között éltek, a családfő keresete itt lakberendezésükben is megmutatkozott. A városban dolgozó férj házában a hagyományos arab vendégszobán kívül még egy modern, az európai vendégek számára kialakított fogadószoba is volt. A lakások tárgyi felszereltsége szintén nagy különbséget mutatott. Ennek ellenére a fivérek közötti kapcsolattartás szoros, rendszeres és gyakori volt. Beszélgetéseik során általában az őket közösen érintő kérdésekről volt szó, illetve a két földműves testvér gazdasági ügyeiről, problémáiról, amit a harmadik nagy gonddal kísért figyelemmel és segíteni próbált a megoldások keresésében.

Általában minden család közelében élnek rokonok, ez lehet azonos házban, utcában, faluban vagy városban. Érdemes megjegyezni, hogy a rokonság szó az arab nyelvben a könyörület, irgalom szó tövéből fakad (rahim). Ennek megfelelően a muszlimok számára szintén vallási előírás, hogy a rokonokkal való bánásmód a legkedvezőbb legyen, még akkor is ha ők ezt nem viszonyozzák (Korán 2: 177, 4:36, 16:90, 17: 23).” Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p.57.

6.4. Házastársak kapcsolata és a gyermeknevelés kérdése

„Ha féltek, hogy nem tudtok méltányosan bánni a női árvákkal, akkor házasodjatok meg néktek tetsző nőekkel: kettesével, hármasával, négyesével! Ám ha féltek, hogy nem tudtok igazságosak lenni egyszerre több nőhöz, akkor vegyetek feleségül csak egyet, vagy elégedjete meg azzal, ami rabszolganőt jobbotok birtokol. Ezzel tudjátok leginkább elkerülni, hogy igazságtalanul cselekedjete. (Korán 4: 3)

Ez a Korán fejezet az Uhud-csata után nyilatkoztatott ki, amikor is rengeteg muszlim halt meg, és árvák, özvegyek sora maradt egyedül, akikről a muszlim túlélőknek kellett gondoskodni. A házasság egy módja volt az árvákról és

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

özvegyekről való gondoskodásnak. A Korán azért adta ezt a lehetőséget, hogy így védje az árvák jogait és megakadályozza az igazságtalan bánásmódot velük szemben.

Az iszlám esetében ha poligámiáról van szó, csakis poliginiáról beszélhetünk, vagyis a házasság olyan formájáról, amelyben a férjnek egyszerre két vagy több felesége lehet. Az iszlámban maximálisan négy felesége lehet az embernek, de ez szigorú feltételekhez van kötve. Mint azt a fenti Korán idézet is kimondja, csak akkor engedhet meg magának egy férfi több feleséget, ha azoknak egyforma jogokat tud biztosítani és megfelelő jólétben tudja őket tartani. A többnejűség napjainkban egyre ritkább, ami főként az anyagiak hiányával magyarázható.

A házasság akkor válik érvényessé, amikor a vőlegény és a menyasszony apja aláírják a szerződést, vagyis az aqd-ot. Általában a szerződés azt rögzíti, hogy mennyit fizet a vőlegény a menyasszonyért, és a későbbiekben, ha úgy határoz, hogy elválík tőle, mennyit kell még fizetnie. A jól megírt aqd biztosítja a nő munkavállalási és tanulási jogát és kibővíti a válás lehetőségeit, amelyeket a saria törvénye igencsak korlátoz. Manapság sok nő egészíti ki az eszmá-nak nevezett záradékkal, ami a nő számára, ha úgy kívánja, biztosítja a váláshoz való jogot. Mások egy szűkebb tartalmú megkötést írnak hozzá, vagyis azt, hogy joguk van a váláshoz, ha a férj valaha úgy határoz, hogy második feleséget hoz a házához.

A házastárs kiválasztásában a szülők szerepe mind a mai napig nagy. Jellemzőek a rokonházasságok, ilyen esetben a muzulmán lány első számú férj-jelöltje édesapja fivérének a fia, ha nincs ilyen, akkor a legközelebbi fiú rokona. Az első jog tehát az apai unokatestvéré. Neki kevesebbet is kell fizetnie a menyasszonyáért, mint egy távolabbi rokonnak vagy idegennek.

Máig vannak olyan családok ahol csak ilyen házasság képzelhető el. Meg kell említeni, hogy az értelmiségi fiatalok körében egyre nagyobb lehetőség nyílik az ismerkedésre. Az egyetemek előadásait fiúk és lányok is hallgathatják, és a diákok száma egyre növekszik.

6.5. A barátság kérdése

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Nagyon fontos szerepe van a barátoknak mind a nők, mind a férfiak esetében. Leginkább velük beszélnek meg gondjaikat, problémáikat. A férfi számára a barát helyettesíti mindazt amit egy nővel nem tehet meg. Így a barátjával sétál kézen fogva, vagy karöltve az utcán. Vele jár kávéházba és vele pipázik. Míg házastársukkal szemben nyilvánosság előtt nincs helye az érzelmek kimutatásának, addig a baráttal szemben fokozottan megteszik azt. A baráti kézfogás gyakori formája, hogy a jobb kezüket először megcsókolják, majd a szívükhöz emelik. Szórakozásuk színhelye általában a kávéház, ahol akár másfél órán keresztül vízpipáznak, kávéat isznak. A piacon kizárólag férfiak árulnak és alkudoznak, szívesen kötik össze a kellemest a hasznossal: standjuk mellett dohányzásra és teázásra alkalmas helyiséget alakítanak ki, ahol szívesen látják vendégül barátait, vagy az érdeklődő turistákat.

A nők társasági élete többnyire a szomszédnőkre és azokra az asszonyokra korlátozódik, akikkel a mecsetben találkoznak. Akár fél napot is eltöltenek a mecsetben, viszik a kisgyerekeket magukkal, szőnyeget és élelmet is. A mecset tehát egy élettér a számukra, nemcsak imahelyül szolgál.

6.6. Idegenekkel szembeni viselkedés

Az egyes személyek társadalmi viselkedésének és különböző személyek közötti társadalmi kapcsolatoknak a szisztematikus rögzítése szorosan összefonódik a fizikai elhelyezkedésre és a társadalmi térre vonatkozó megfigyelésekkel. Edward T. Hall szerint az a tér, amellyel az emberek különböző helyzetekben, bizonyos távolságban tartják magukat más emberektől, rendkívül beszédes. Mint azt már a fentiekben említettem, a barátok közötti szoros kapcsolat a két ember közötti kis távolságból is kikövetkeztethető. Az idegenekkel szemben szintén nem jellemző a távolságtartás, viselkedésük barátságos és segítőkész.

A vendég érkezését örömmel fogják fel, legyen az ismerős, vagy ismeretlen. Hogy mennyire fel vannak készülve a vendégfogadásra, azt mutatja az is, hogy mindenki, aki anyagilag megteheti, berendez a lakásában egy vendégszobát, amit csak erre a célra használ. A szoba a következőképpen néz ki: végig szőnyeggel van leborítva, akár több réteggel is.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Cipővel ide nem mennek be, azt az ajtó előtt leveszik. A fal mentén végig párnákat helyeznek el. Egy párnasor van a földön, egy pedig a falnak támasztva, amiket gyakran még újra leterítenek szőnyeggel. 4-5 párnából könyöklőt is csinálnak. Ülve, fekvé vagy félig fekvő helyzetben helyezkednek el rajta. A falon képek vannak, általában díszes feliratokkal. Télen a szoba közepére egy olajkályhát is helyeznek. Egyéb bútorzata lehet a szobának, de nem jellemző.

A vendéget süteménnyel, teával vagy kávéval kínálják, de megkérdezik azt is hogy evett-e.

A kávé kínálásának két fajtája van: az egyik amikor mindenkinek a saját csészéjébe kiadagolják és tálcáról kínálják. A másik esetben a családfő behoz egy kancsó kávé és egy darab csészét. Az a szokás, hogy először magának tölt egy keveset, megissza azt, majd újratölt, és átnyújtja először a vendégnek. Miután ő is megitta, tölt egyet mindenkinek. Az egyetlen csésze így körbejár a szobában a résztvevők között, esetenként három kört is megtéve. Egyszerre csak kis adagot önt ki, amit illik hamar kiinni és továbbadni a csészét. A vendég részéről illik mindent elfogadni és semmit sem visszautasítani. Sértésnek számít, ha egy kínált adagot nem fogadunk el. Evés előtt távozni pedig a legnagyobb udvariasság, hiszen akkor azt feltételezzük a házigazdáról, hogy nem tud minket vendégül látni, ami pedig sértésnek számít. Szokás a távozó vendéget megajándékozni, akinek általában cukorkát tesznek a kezébe.

Az arabok vendégszeretetét a régi költemények a legszebb tulajdonságok között dicsőítik. A régi mondák szólnak egyes törzsek vendégszerető főnökeiről akik éjjelente tüzet raktak sátruk közelében, hogy a sötétben tévelygő vándor messziről láthassa és nyugalommal betérhessen hozzájuk.

6.6.1. Egymás segítése

Ebben a részben elsősorban a szomszédi kapcsolatokra szeretnék kitérni. A szomszédok helyzete nagyon fontos az iszlámban, és több privilégiumot is élveznek. A Korán erre vonatkozó tanítása alapján Mohamed próféta azt mondta,

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

hogy senki sem igazhívó addig, amíg szomszédai nem érzik magukat biztonságban és védelemben felőle.

És senki sem igazhívó addig, amíg szomszédja éhesen tölti az éjszakát, míg ő jóllakottan alszik. Aki a legjobb a szomszédjához, mondja a Próféta, az fogja Allah szomszédságát élvezni a feltámadás napján.

Egy másik kijelentésében így szól a Próféta:

„Tudjátok mi a szomszéd joga? Segítsetek neki, ha segítséget kér, könnyítsétek meg, ha könnyítést kér, adjatok neki kölcsön, ha kölcsönre van szüksége, törődjete vele, ha le van sújtva, ápoljátok amikor beteg, menjetek el a temetésére amikor meghal, gratuláljatok neki, ha valami jó éri, mutassatok részvétet irányában ha szerencsétlenség éri, ne vegyétek el a levegőjét úgy, hogy magas házat építettetek az ő beleegyezése nélkül, ne zaklassátok...” Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.147.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

7. MUSZLIMNAK LENNI MAGYARORSZÁGON (interjúk)

A magyarországi Iszlám Közösség mindennapjai is az iszlám hagyományai szerint telnek, bár ezt nehezebb egy keresztény országban megtartani. A következő interjúkon keresztül szeretném bemutatni azt, hogy hogyan tudják ezt mégis megvalósítani és milyen nehézségekbe ütköznek vallásuk gyakorlása során.

7.1. 1.interjú

Abdul Muttalib Husszein: 33 éves, líbiai származású, 1985 óta él Magyarországon. Földmérő mérnök, a Műszaki Egyetemen doktorál. Magyar felesége áttér az iszlám hitre, három gyermekük van.

Milyen nehézségekbe ütközik a vallás gyakorlása itt, idegen környezetben?

- Van pár dolog ami itt nehéz. Pl. egy férfinak a nők. Az alkohollal nekem nincs problémám, de van, aki vágyik rá. Egy másik problémát jelent az étel: Én mindig megkérdezem, hogy olajjal, vagy zsírral sült-e. Az étteremben hiába, hogy nem adnak disznóhúst, de mindenféle rántott húst egy helyen, egy olajban sütnék és így tisztátalanná válik az a hús is, amely tulajdonképpen nem disznóhús. Az jó pont, hogy amikor megkérdezem ezeket a dolgokat, nem hazudnak, hanem őszintén válaszolnak.
- A munkahelyemen a főnökömnek első nap kijelentettem, hogy muszlim vagyok és pénteken imádkozni kell mennem. Sokan ezt nem teszik meg, mert attól félnek, hogy ki fogják őket rúgni. Az imát a szünetekben tartottam meg, amikor a többiek kávéztak. Ez a többiekből érdeklődést váltott ki. Ha idegenben is megtartja az ember a vallását, nagyobb lesz a jutalma, hiszen nehezebb megtartani. Én örülök neki, hogy nem muszlim országban vagyok, mert a kihívás nagyobb.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

- Rossz a gyerekek miatt, mert nem tanulnak arabul, az iszlám hagyományra is nehéz őket tanítani. Más értékeket látnak, más a beszélgetési stílus, nagyon hamar akarnak barátkozni.
- Sok pozitív dolog van abban, ha egy muszlim nem muszlim országban él. Lehet, hogy furcsán néznek rád az emberek, de itt könnyebb megtartani a vallást. Megpróbáljuk megteremteni a környezetünket: ezt szolgálja a mecset is. A muszlim közösségek, amelyek itt alakultak keverék közösségek: bennük inkább látod az igazi iszlámot, nem áll mögötte család, politika. Nem fogok hazamenni, mert a feleségem nem akar ott élni.
- Semmiért nem adom el a vallásomat, akármennyire is nehezebbnek tűnik más dolognál. Azért könnyű, mert Isten nem vár tőlem többet, mint amennyit adni tudok.

7.2. 2. interjú

Hanifa Ahmed: 34 éves, öt éve él Magyarországon. Szíriából érkezett, vegyészmérnök, környezetvédelemből doktorál.

Beszélj úgy általában az életedről!

- Azért jöttem Magyarországra, hogy doktorátust tanuljak. Amíg hallgató voltam az egyetemen, az előadások között visszamentem a kollégiumba és ott imádkoztam. Amikor a PhD-t elkezdtem, ott kellett lennem az egyetemen egész nap. A többieknek megmondtam, hogy muszlim vagyok. Ők ezt tiszteletben tartották és ez megkönnyítette a dolgom. A laborban évvárót szoktunk tartani és ők olyan ételt készítenek nekem amelyben nincs disznóhús és olyan italt amelyben nincs alkohol.

Az enniváló problémáját hogyan oldod meg?

- Amikor Magyarországra jöttem, egy hónapon át nem ettem mást, csak a magammal hozott konzerveket. Miután tanultam egy kicsit

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

magyarul, a menzán mondtam, hogy nem eszem disznóhúst. Ma már ismerem az ételeket, így tudom melyiket ehetem meg és melyiket nem.

Beszélgj a szórakozásról. Hogyan szoktál szórakozni?

- Nekünk nagyon nehéz igazi magyar barátokat találni. A legtöbben isznak akárhová mennek és ez zavar. Barátaim inkább a muszlimok között vannak. Sportolok, moziba szoktam menni, zenét hallgatok, főként komoly és népzene, vallásos énekeket, kávézóba is szoktam járni. Diszkóba elmentem párszor, de nem tetszett, így oda nem járok.

Mit jelent az, hogy tudod itt gyakorolni a vallásodat és az, hogy van ez a közösség?

- Lelki nyugodtságot ad, hogy ide jövök. Akik ide jönnek jó emberek és én jól érzem magam közöttük. Nem érzem magam olyan idegennek és örömet okoz, hogy idegenben is tudom gyakorolni a vallásomat. A közösségben tudtam igazi barátságot kialakítani, kicsit pótolja az otthonomat, az otthoni baráti kapcsolataimat.

7.3. 3. interjú

Kayrat: 18 éves, Kazahsztánból érkezett, másfél éve él Magyarországon, az ELTE jogi karának hallgatója. Saját bevallása szerint idegenbe kerülése vallásosságán és vallási gyakorlatain nem változtatott.

Betartod a napi ötszöri ima előírását?

- Az itteni, kollégiumi körülmények között nem tudok naponta imádkozni. Ennek több oka is van: nem tiszta a szoba, az imához pedig tisztának kellene lennie. A szobában magyarok is vannak és ők sem tiszták, ők hitetlenek, megeszik a disznóhúst. Megkülönböztetnem is azt hinnék, hogy meg akarom téríteni őket. Időm sincs

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

arra, hogy naponta ötször imádkozzak, mert tanulnom kell és egész nap az egyetemen vagyok, ahol a körülmények nem teszik lehetővé számomra az imádkozást. Majd imádkozni fogok, ha lesz rá időm.

Milyen gyakran jársz a mecsetbe és mit jelent ez számodra?

- Egy hónapban kb. háromszor megyek a péntek déli imára. A mecsetbe menés azt jelenti számomra, hogy szent helyre megyek, ahol mindenki egyenlő.

Fogyasztasz disznóhúst vagy alkoholt?

- Nem mindkettő fogyasztásától tartózkodom.

Megtartod a Ramadán havi böjtöt?

- Nem tartom meg, mert nincsenek meg hozzá a kellő körülmények.

Mit jelent számodra, hogy idegenben gyakorolhatod a vallásodat?

- Azt jelenti számomra, hogy vallásos vagyok és nem térek át a ti vallásotokra.

7.4. 4. interjú

Stangl Miklós: 27 éves, négy és fél éve vette fel az iszlámot.

Beszélgj arról, hogyan tartod be a különböző előírásokat és miben változott meg az életed az iszlám felvétele óta?

- Hajnalban felkelek és a reggeli imát munkába menés előtt végzem el. A munkahelyemen nem mindig vannak meg a kellő feltételek az ima elvégzéséhez. Néha sikerül egy öltözőbe félrevonulni, leterítek egy tiszta anyagot és azon imádkozom. Ha nem találok megfelelő helyet későbbre halasztom az imát. Amikor kezdtem barátkozni az iszlámmal csak bort nem ittam - már megvolt bennem az előítélet azelőtt is - most már semmilyen alkoholt nem fogyasztok. Ahhoz sem járulhatok hozzá, hogy más igyon alkoholt, tehát én nem adok neki. A legjobb szembesíteni a többiekkel, hogy tőlem nem kapnak és ők tisztelnek azért, hogy ezt megtartom.

Miben változtatta meg életedet az iszlám? Hogyan reagált rá környezeted, szüleid, barátaid? Hogyan szórakozol?

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

- Az iszlám előtt felszabadultabb volt a kapcsolatom lányokkal. Most nem csak a külsejüket nézem, hanem belülről, igazi értékeiket igyekszem megismerni. A változásnak gyakorlati és eszmei oldala is van. A gyakorlati oldalt az jelenti, hogy megszabadultam, azoktól a dolgoktól, amelyek az ember pénztárcáját nyomasztják. Az eszmei oldalát pedig többek közt az jelenti, hogy megtanultam a szüleimet jobban tisztelni, jobban megkeresem azokat a dolgokat amelyek miatt szeretem őket. Közelebb kerültem hozzájuk. Ami a környezet reagálását illeti, a szüleim féltenek azoknak a téves elképzeléseknek a következményeitől, amelyek az emberekben kialakultak az iszlámról. Akik gyerekkorom óta barátaim voltak, azok most is megmaradtak, a kapcsolatunkat nem rombolta le az iszlám. Új barátokat is találtam a muszlimok között, könnyebben tudok barátságot kötni. Ami a szórakozást illeti, el szoktam menni közös összejövetelekre, de előbb felmérem mi lesz a kimenetele. Így például ha italozásra lehet számítani, inkább nem megyek el.
- A moziba menést és a tv-nézést is jobban megfontolom, jobban megválogatom, hogy mit nézzek meg. Új szórakozást jelent számomra a Korán olvasása, valamint a mecsetben szervezett közös kirándulások.

7.5. 5. interjú

Fatima: 32 éves, vegyes házasságban született: édesanyja magyar, édesapja szíriai. Családjában egyedül ő tartja az iszlámot. Több nemzetiségű és több generációs nagycsaládban él. Szakmáját nézve fordító.

Beszélj magadról általában, általában a nők helyzetéről és arról, hogy mit jelent számodra a közösség?

- Szeretek ide járni, mert itt a mecsetben érzi az ember, hogy valahová tartozik.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

- Egyre több magyar család fordul hozzánk, mert azt mondják, hogy van itt valami amit máshol nem találnak meg. Ha valami problémánk van ide jövünk és megbeszéljük. Véleményt nyilvánítunk mindenről, így például a házasulandó felekről. Amikor ide jövünk erősítjük, bátorítjuk egymást. Át próbáljuk adni a kívülállóknak is azt a világot, amelyben élünk. Próbálunk segíteni egymáson, akár anyagi, akár más természetű gondokról van szó. Itt mindenki érzi, hogy egy láncolatnak a része, amely összefogja a családot, a közösséget, és nem hagyja elkallódni az egyént, nem hagyja széthullani a családot. Tehát kicsiben ugyanazok ez erők működnek itt is, mint amelyek az arab társadalomban, összefogják a családot, a társadalmat. A házon kívüli munka a nő számára nem kötelező, szabadon eldöntheti, hogy vállal-e munkát vagy sem. Joga van otthon maradni, így a családdal tud foglalkozni és ily módon jobban meg tudja teremteni a családi harmóniát. A társadalom pillére a nő és nem az elnyomott egyén szerepében jelenik meg, hanem tisztelik őt. Úgy érezzük, hogy sokkal elismertebbek vagyunk itt a közösségben, mint az a nő aki ide-oda rohangászik a munkahelye és az otthona között. A nő dolgozhat ha nem akar házon belül maradni vagy ha a családban anyagi gondok vannak. Nekem a munkahelyemen nincs problémám. Volt olyan munkahelyem, ahol még soha nem volt muszlim, de az ember megpróbálja szépen megmagyarázni, hogy ő muszlim. A többiek pedig általában tiszteletben tartják ezt.

Szólj néhány szót az öltözetedről!

- A kendő neve khímár, a ruháé dzsilbáb, a kettőt együttesen nevezzük hidzsábnak. Én mindig ezt viselem az utcán és ha idegen jön be a lakásba, akkor is. A nő a kincseit takargassa. A testünk a kincsünk, nem szabad tönkretenni. A nőnek több szépség van a testén: magának a testének az alakja, haj, keblek, és testét csak bizonyos személyek láthatják: apa, fiútestvér, nagybácsi, fiú, férj.

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002)

8. A DZSIHÁD

Eddig ismertettem az iszlám vallás hétköznapi és ünnepi protokollját, végezetül azonban szeretnék még kitérni egy az iszlám világban nagyon fontos dologra, a dzsihádra, ami szintén része a hagyományoknak és az erkölcsnek.

A közhiedelemmel ellentétben a dzsihád nem azonos a muszlimok szent háborújával, ennél jóval bonyolultabb kérdés. Van egy belső, valláserkölcsi része, amely az igazhívő lelkében lakozik, és egy másik, a külvilágnak szóló oldala, amely a muszlim társadalom nemzetközi kapcsolataiban nyilvánul meg.

8.1. A szent háború

A lélek motorja:

A dzsihád valláserkölcsi része a vallási előírások teljesítésének belső hajtóereje. Ez azt jelenti, hogy a muszlim ember egész földi létében az iszlám tanulmányozásával és annak szellemiségében élt mindennapjaival törekszik a jóra, küzd a kísértések meg a sátán ellen, megrősíti hitét és legyőzi gyarlóságait. Mindezek az erőfeszítések – ez a dzsihád szó szerinti jelentése – nem látványosak, az igazhívő lelkében és tudatában zajlanak.

Szent háború:

A muszlim társadalom nemzetközi kapcsolataiban a háború és a béke kérdéseként jelenik meg a dzsihád. Elvileg két különböző – jogi és vallási – aspektusból vizsgálhatjuk a háború és a béke problematikáját, e kettő mégsem választható el élesen egymástól.

Islám jogtudósok a saría szempontjából három csoportra osztották a világot:

- Dar al-Islám: ahol a muszlimok szabadságban és békében élnek,
- Dar al-Ahd: azok a nem muszlim országok, amelyek szerződésben állnak a muszlim állammal és nem üldözik az iszlámot,
- Dar al-Harb: azok az országok, amelyek ellenséges viszonyban vannak a muszlim állammal, s ahol a muszlimok élete és vagyona veszélyben van.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Ez a nemzetközi jogi megosztás az iszlám hitben gyökerezik, hiszen bizonyos kérdések felvetésénél rábukkanunk vallási elemekre. Például milyen magatartást kell tanúsítani a Dar al-Iszlámon kívüli régiókkal szemben: indítható-e háború ellenük, annak nyomán, hogy minden muszlim kötelessége a hit terjesztése, egyáltalán lehet-e fegyverrel terjeszteni az iszlámot, vagy a békét kell őrizni mindaddig, amíg a muszlimok érdekei vagy maga az iszlám nem kerül veszélybe? Minden muszlim kötelessége az Isten útján folytatott küzdelem, az ige hirdetése. Az ige hirdetés (dava) a küzdelem célja, a harc - a dzsihád legerősebb formája - pedig csak eszköz a dava feltételeinek garantálásához.

A Koránban több ája foglalkozik - a gyakorlat alapján - a háború, a háború jogosságának kérdéskörével. Ez a praktikus szempont tükröződik vissza az iszlám jogtudományban is, hiszen a háború jogelméleti definíciójával szemben a háborút kiváltó okokat részletezi, és ezek alapján kategorizál: háború indítható külső agresszióra adott válaszként, külső fenyegetés miatt megelőző csapásként, nemzetközi békeszerződés megszegése miatt, valamint a hitetlen, vagy bálványimádó népek felszabadítása érdekében. Talán a háborús okok sokféleségének tudható be: az iszlám jogtudósok között nincs egyetértés abban a kérdésben, hogy a dzsihád a muszlimok számára kötelesség-e vagy csupán jog, azaz a hit érdekében kell-e háborút indítaniuk, vagy csak akkor, ha őket éri támadás. Némelyek szerint a dzsihád a hívők állandó kötelessége, amelyet folyamatosan kell teljesíteni, gyakorolni. Mások viszont úgy vélik, a hitetlenek és bálványimádók elleni harc nem kötelező, csupán abban az esetben, ha ők a kezdeményezők. Mindenesetre általánosan elfogadott nézet, hogy akkor nem kötelező a dzsihád, ha a hadsereg felépítése és az erőviszonyok nem teszik lehetővé.

Egyetértenek viszont a jogtudósok abban, hogy a dzsihád - mint az igaz és a jó folytatása, a jóra való törekvés - magában foglalja az élet, a hit, a család, az ember jogainak védelmét. Mindez az iszlám szó jelentéséből következik: engedelmesség, béke.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Egy igazhívő muszlim így nyilatkozott arról, hogy mit jelent számára a dzsihad:

„A dzsihad szó törekvést, igyekezetet jelent, tulajdonképpen az egyéni teljesítőképesség határáig terjedő iparkodást jelöli. Egy ember, aki testi vagy lelki erőfeszítéseket tesz, vagy vagyonát adja Isten ügyeiért, az Istennek tetsző életmód (pl.: a szomszédoddal, a munkahelyi kollégákkal való türelmes jámbor viselkedés, a felelősséggel való tiszteletteljes, figyelmes, kedves és őszinte szeretetet sugárzó kapcsolat, a gyerekek meleg, szeretetteljes családi légkörben való nevelése) megvalósításáért dzsihadot végez.

A dzsihadoddal, vagy szent háborúval kapcsolatban a teljesség igénye nélkül azt mondom, hogy napjainkban főként olyan helyzetekre vonatkozik, amelyet minden nem igaz muszlim szabadságharcként értelmezne. Semmiképpen nem ad lehetőséget ártatlan emberek gonosz lemészárlására vagy terrortámadások végrehajtására, mint ahogy az Irakban vagy az USA-ban 2001. szeptember 11-én megtörtént.

A fegyveres dzsihad olyan helyzetekre vonatkozik tehát, amelyeket minden hazafias beállítottságú becsületos ember elfogadhatatlannak tartana, amelyek kapcsán minden józan ember fegyvert ragadna. (pl.: ha egy nem muszlim ellenség igazságtalanul megtámad egy muszlim országot, vallási kötelesség, hogy részt vegyenek a harcban, dzsihadban. Ha nem lennének elég erősek önmaguk megvédésére, akkor a szomszédos muszlim országok vallási kötelessége, hogy segítsenek nekik. Ha még így is gyengék lennének, akkor az egész világ muszlimjainak kötelessége a közös ellenség ellen harcolni.) Ezekben az esetekben az érintett országok muszlimjainak éppen olyan elengedhetetlen kötelessége a dzsihad-harc, mint a napi ima, a böjt vagy a zarándoklat. Aki igyekszik kihúzni magát alóla, az bűnös, sőt kijelentése, miszerint ő muszlim kétségessé válik. Egy olyan esetben tehát amelyet egy nem muszlim hazafi szabadságharcként él meg, a muszlimoknak egy plusz fegyverük is van, a tudat, hogy nem pusztán magukért vagy földjükért, hanem a számukra legfontosabbért, Istenért, a vallásáért harcolnak, és ha ilyen őszinte szándék mellett megölik őket a harc közben, akkor a Paradicsom gyönyörűségei kertjeibe jutnak. És ha elmenekülnek a harcból, vagy

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

menekülés közben megölik őket, akkor a Pokol szörnyűsége büntetése vár rájuk. Ez a tudat – amely egyébként az őszinte hit, a tiszta, teljes és az élet minden részére kiterjedő iszlám szerinti életmódból táplálkozik – az, amely oly sok csatában győzelemre vezette a muszlimokat.” Kiss Enikő – Anwar Aimen – Csiszár Anita (2002): p.46.

A háborúról, a harcról szóló áják nem hozhatók egyenes összefüggésbe a vallás fegyverrel való erőszakos terjesztésével. Az iszlám háborús körülmények között született: az első muszlim közösségek folyamatos támadások, hosszan elnyúló gazdasági és társadalmi bojkott alatt álltak, s Abesszíniába, Mohamed és hívei pedig Medinába menekültek az üldözések elől.

De mert ezután sem szüneteltek az ellenséges támadások, a muszlimokban felvetődött a kérdés: várjanak-e addig, amíg az ellenség támad, vagy ők kezdeményezzenek, életben maradásuk érdekében. Az egyébként is hagyománytisztelő arabok emlékezetébe kitörölhetetlenül bevésődött ez a történelmi tapasztalat, amely kellő pszichológiai alapot ad a muszlimoknak a nem muszlimokkal szembeni bizalmatlanságra.

8.2. A dzsiháddal kapcsolatos idézetek a Korán szúráiból

A Korán szúráiból kiolvasható, hogy az iszlám elismeri a háború szükségességét és jogosságát, de nem tűri el az agressziót, sem a saját, sem más részéről.

A muszlimok ne indítsanak háborúkat, ne sértsék meg mások jogait. Nem célja az iszlámnak a háború, de ha támadás éri a muszlim közösséget, akkor joga van a védekezéshez és a visszavágáshoz bármelyik harcmezőn.

„Előíratott nektek a harc, noha az utálatos számotokra. Lehet, hogy utáltok valamit, bár az jó nektek, és lehet, hogy szerettek valamit, bár az rossz nektek. Allah tudja (mi a jó és rossz nektek), de ti nem tudjátok.” (Korán 2: 216)

„És ha Allah nem tartaná vissza az embereket, egyiket a másik által, akkor bizony már romlás árasztotta volna el a Földet. Allah azonban kegyes az emberek iránt.” (Korán 2: 251)

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

„S ha Allah nem tartotta volna vissza az embereket – egyiket a másik által -, bizony leromboltattak volna szerzetescellák, templomok, zsinagógák, mecsetek, ahol gyakran említetik Allah neve. Allah bizony megsegíti azokat, akik őt segítik. Allah felettébb erős és hatalmas.” (Korán 22: 40)

„És harcoljatok hát Allah útján azok ellen, akik harcolnak ellenetek (az istentársítók). Ám ne kövessetek el áthágást (igazságtalanságot: harc a fegyvertelenek ellen), bizony Allah nem szereti az áthágókat.

És öljétek meg őket (ha harcolnak ellenetek), ahol csak rájuk leltek, és üzzétek ki őket onnan, ahonnan ők üztek ki benneteket. A kísértés (az istentársítás) erősebb mint az ölés.

„Ám ne harcoljatok velük a (mekkai) tiltott mecsetnél, amíg ők sem harcolnak ott veletek. Ám ha harcolnak ellenetek, öljétek meg őket. Ilyen a hitetlenek fizetsége, de ha abbahagyják, akkor bizony Allah megbocsátó és könyörületes.

Harcoljatok hát ellenük, amíg nem lesz többé kísértés (istentársítás), és a vallási tettek Allahéi nem lesznek. Ám ha abbahagyják, akkor ne legyen támadás, kivéve a vétkesekkel szemben.

A szent hónap a szent hónapért. A megszentelt helyek is megtorlást követelnek, s ha valaki rátok támad, akkor támadjatok ti is úgy órá, ahogyan ő támadott rátok. Féljétek Allahot, tudnotok kell, hogy Allah az istenfélőkkel van.” (Korán 2: 190-194)

Ha a nem muszlimok békések a muszlimokkal, vagy legalább közömbösek az iszlámmal szemben, akkor a háborúnak nincs helye ellenük. A vallás nevében indított háború összeegyeztethetetlen az iszlám lényegével: senkire sem lehet ráerőszakolni a vallást, mert ha az iszlám nem mély meggyőződésből, belülről fakad, akkor Isten nem fogadja el, és nem segíti azt, aki muszlimnak vallja magát. Nem nevezhető a vallás érdekében indított háborúnak az, hogy a muszlimok Allah nevét tüzték zászlaikra, hiszen történelmi tény, hogy a meghódított területeken az öslakosok békében gyakorolhatták a vallásukat.

A Korán szavai figyelmeztetnek: *„Nincs kényszer a vallásban! Nyilvánvalóvá vált a helyes út a tévúttal szemben, s aki megtagadja a tágútot (mindent ami imádat*

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

tárgya lehet), és hisz Allahban, bizony szilárd fogantyúba kapaszkodik, amelyet nem ér szakadás. Allah hall és tud.” (Korán 2: 256)

Még a vallás terjesztésében is tilos erőszakot alkalmazni, csakis békés módszereket szabad felhasználni.

Allah így szólt Mohamedhez: *„Hívj a te Urad útjára (az iszlámra) bölcsességgel és szép intéssel! És vigyázz velük a legjobb módon. Bizony a te Urad a legjobb tudója azoknak, akik az igaz útra vezéreltetek.” (Korán 16: 125)*

„És ne vitázzatok az írás népével, csakis a legszebben – kivéve azokkal, akik vétkesek (igazságtalanok) közöttük! Mondjátok: hiszünk abban, ami leküldetett hozzánk és hozzátok! A mi Istenünk és a ti Istenetek egy, s mi alávetjük magunkat neki.” (Korán 29: 46)

8.3. A dzsihad szabályai

Mint láttuk a dzsihad erőfeszítés, amelynek legkiemelkedőbb formája az iszlám és a muszlimok ellen küzdő hitetlenekkel folytatott harc. Az ebben való részvétel közösségi kötelesség. Az umma valamennyi tagjának nem kell közreműködni benne, csak a harchoz szükséges létszám legyen meg.

A dzsihadban való részvétel azoknak kötelező:

- akik csatasorba álltak,
- akiknek földjén megjelenik az ellenség,
- akiket az imám (az iszlám állam vezetője) felszólít erre.

Dzsihadban indulhat az igazhívő:

- önmaga ellen, a vallás tanulmányozása és az annak megfelelő élet, továbbá az esetleges lelki és fizikai bántalmak elviselése érdekében,
- a sátán ellen, a kísértések kivédéséért,
- a hitetlenek és a képmutatók ellen a szív, a szó, vagyon vagy tettek segítségével,
- a bűnös és vallásújító muszlimok, valamint azok ellen, akik az iszlám szerint kifogásolható dolgokat akarnak bevezetni.

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

A muszlimok nem viselkedhetnek gögősen, megalázóan a legyőzöttekkel. Tilos megölniük a nem harcoló nőket, gyerekeket, hadifogolyként kell bánni velük. A fogságba esett katonák sorsáról az imám dönt: szabadság, rabszolgaság vagy szabadon bocsátás váltságdíj fejében. Csata előtt a harcosok Allahhoz fohászkodnak: *„Uram! Az Írás leküldője, felhők irányítója, csapatok legyőzője! Verd meg őket, és segíts minket ellenük!”*

A hadi joghoz tartozik a menedékjog. A saría szerint a muszlimok ellen harcoló hitetlen menedéket lelhet bármelyik muszlim államban vagy személynél, ha megfelelő indokai vannak. Ez a jog akkor is megilleti az adott hadviselőt, ha nem jogszerűen lép a muszlim ország, vagy közösség területére (például az ellenséges katona dezertál). Elegendő annyit mondania: azért jött, hogy hallgassa Allah szavát, vagy egy muszlim személy védelmét élvezi. Az ilyen jellegű nyilatkozatokat még abban az esetben is el kell fogadni, ha nincs bizonyítéka, mert saját vallomása alapján jogosult a védelemre. Menedéket kell nyújtani neki és biztos helyre vezetni, hacsak ki nem derül, hogy hazudott.

Háborúban a muszlimoknak tartaniuk kell magukat az iszlám harci etikához. Bukhári és Muszlim hádiszgyűjteményében olvashatjuk:

„Ne öljétek meg a nőket, a dolgozókat, az időseket és azokat, akik koruknál fogva nem veszélyesek rátok nézve, s nem használhatnak ellenségeiteknek.”

Abú Bakr a Biránci Birodalom ellen induló első iszlám hadsereghez intézett beszédében így foglalta össze a muszlim harci etika szabályait:

„Ne csonkítsátok meg az ellenség holttestét, ne öljétek meg a gyermekeket, sem az időseket, sem a nőket! Ne vágjátok ki és ne égessétek fel a pálmafákat, s egyetlen gyümölcsfát sem! Ne öljétek le a jószágot - teheneket, tevéket, birkákat -, csak annyit amennyi élelmezéshez szükséges! Ha olyan embereket találtok, akik kolostorok mélyén imádkoznak, hagyjátok őket!”

8.4. A dzsihád különböző típusai

Fontos különbséget tennünk a dzsihád különböző típusai között. A muszlim jogtudósok a dzsihád négy típusáról beszélnek: a szívvel, a nyelvvel, a kézzel és a

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

karddal megvívott háborúról. Az első hármát úgy is meg szokták különböztetni, mint nagyobb vagy belső dzsihadot, az utóbbit pedig mint kisebb vagy külső dzsihadot. A belső dzsihadot a muzulmán hívő egyéni szinten vívja meg a szellemi és erkölcsi kísértésekkel szemben, valamint az iszlám öt oszlopához való hűtlensége ellen. Ezenkívül ide tartozhat még a nem muszlimok missziós eszközökkel való megtérítése, illetve olyan társadalmi és politikai programok szervezése, amelyek az iszlám eszméket ismertetik meg az emberekkel.

8.5. Az iszlám, a terrorizmus és a dzsihad

Homlokegyenest ellentétes az iszlámmal a terrorizmusnak az a fajtája, amely fegyvertelen polgári lakosok megsebesítésével, lakott területek lerombolásával jár. Az iszlám semmilyen formában nem ismeri el és nem támogatja a terrorizmust. A Korán mindenben a középutat javasolja: a dzsihadokkal kapcsolatos kijelentései nem adnak okot sem a fanatizmusra, sem az agresszióra.

Allah azt mondja:

„És ne vitázzatok az írás népével, csakis a legszebben - kivéve azokkal, akik vétkesek (igazságtalanok) közöttük! Mondjátok: hiszünk abban, ami leküldetett hozzánk és hozzátok! A mi istenünk és a ti istenetek egy, s mi alávetjük magunkat neki.” (Korán 29: 46)

Ez a Korán idézet is egyértelműen bizonyítja, hogy az iszlám tiltja ártatlan, védtelen emberek megtámadását és megölését. Akkor miért vallják magukat egyes terroristák muszlimoknak, és mi magyarázza a terrorizmus megjelenését?

Történelmi tény, hogy a második világháború után az iszlám világban több helyen egyszerre születtek meg azok a reformmozgalmak, amelyeknek oroszánrésziók voltak bizonyos országok gyarmatosítás alóli felszabadításában és megvédelmezésében. Később ezekből a reformmozgalmakból kiváltak olyan szervezetek, amelyek távol állnak a korai muszlim közösség, a keresztes hadjáratok ellen fellépő iszlám seregek és a még a 20. században szabadságharcot vívó muszlim csoportok eszméitől is. Ezek a múlt századi reformmozgalmak és a belőlük kivált szervezetek négy csoportra oszthatók az iszlám szerint:

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

Az első csoportba a klasszikus gyarmatosítók elleni függetlenségi harcot folytató iszlám mozgalmak tartoznak. Csaknem az egész iszlám világot átfogták, és a hatvanas évek végéig, az iszlám országok függetlenné válásáig együttműködtek a többi, ugyancsak a szabadságért küzdő, zömében baloldali csoporttal.

A következő csoport azokat a mozgalmakat foglalja magában, amelyek a második világháború után szabadságharcot vívtak a megszálló államok hadseregei - Afganisztánban a szovjetek, Boszniában a szerbek, Kasmírban a hinduk - ellen.

Mindkét csoport tevékenységét elfogadja az iszlám törvénykezés, a saría, hiszen önvédelmi és szabadságharcról, vagyis jogos küzdelemről van szó.

A harmadik csoportba sorolhatók a vallásromboló, nyugatbarát iszlám kormányzatok és a helyi katonaság, rendőrség ellen – sokszor ártatlan embereket, turistákat sem kímélő – kisebb hatókörű akciókat végrehajtó csekély létszámú szervezetek, amelyek leginkább a hetvenes évektől tevékenykedtek Egyiptomban, Szudánban és Algériában.

A negyedik csoportot az izraeli civilek és az Izrael-barátnak nevezett nyugati országok - például Nagy-Britannia, az Egyesült Államok, Ausztrália - vétlen polgárait, érdekeltségeire lesújtó, kiterjedt terrorista hálózat alkotja.

E két utóbbi csoport szervezetei radikálisan gondolkoznak, fegyvereket, pokolgépet vetnek be, semmibe veszik a vallási törvényeket. Az iszlám elítéli és tévelygőknek tartja őket, nem pedig reformereknek, szabadságharcosoknak vagy mártíroknak. A terroristák cselekedetei szöges ellentétben állnak az iszlám alapelveivel, kiváltképpen azzal, hogy a célpontok nem katonák, hanem civilek. A muszlim társadalomban helyüket nem találó, a Korán és Mohamed próféta kijelentéseit elferdítő szervezetek ezek. Vallási vezetőik deviáns gondolkodása megmásítja a Korán és a szunna szövegeit.

Abdul-Aziz al-Seikh, Szaud-Arábia főmuftija 2003. augusztus 21-én kiadott fatvájában büntettnék bélyegezte a terrorizmust. Kifejtette, hogy mindenki, aki a dzsihád szent háborújának minősíti tévelygő, tudatlan ember. De az is bűnös, aki segítséget nyújt a terroristáknak, és rejtegeti őket. Sokan önjelölt vallástudósokat követnek, akik megfelelő tudás híján nem tekinthetők fakíhoknak. A terrorizmus megfékezésének hatékony eszközei lehetnek az iszlám valódi arcát bemutató

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

könyvek, előadások, tévéműsorok, amelyek felvilágosítják a muszlimokat és a nem muszlimokat egyaránt.

Részlet Abdul-Aziz ibn Báz, Szaud-Arábia volt főmuftijának fatvájából:

Mi a leghelyesebb módszer az iszlám elleni támadásokkal szemben?

- „Az iszlám nemzet kötelessége, hogy - hasonló eszközöket bevetve - szembeszálljon minden rá szegezett fegyverrel. Ha eszmékkel küzdenek ellen, vallási érvekkel és ésszerű elméleti bizonyítékokkal kell rávilágítani a másik fél meggyőzésének alaptalanságára, helytelenségére. Ha gazdasági szankciókat alkalmaznak vele szemben, tényekkel kell igazolnia, hogy az iszlám módszere a legigazságosabb a gazdaság rendbetételére. Ha pedig valódi fegyverekkel harcolnak ellene, akkor fegyverrel kell védekeznie”.

Hogyan teljesítsék a nők a dzsihadot?

Válaszadó a szaud-arábiai Fatva és Tudományos Kutatások Állandó Bizottsága:

- „A nőknek nem kötelező a fegyveres harc, a vallási törvények megismertetése a feladatuk, de csak addig a határig, ameddig a megszólított emberek nem gázolnak a becsületükbe. Tegyük mindezt úgy, hogy eltakarják (az iszlám szerinti) szemérmüket, nem keverednek távoli rokon, vagy idegen férfiakkal, nem társalognak túlságosan kedvesen, bizalmasan és főleg nem maradnak egyedül velük.

Allah kijelentette:

„Ne feledjétek és említsétek meg mindazt, amit Allah jeleiből és bölcsességéből házáitokban tapasztaltok.” (Korán 33: 34)

Aisa, Mohamed egyik felesége kérdezte: *„Ó Allah küldötte, úgy látjuk, mi (nők), hogy legjobb tett a dzsihad, vajon ne végezzünk mi is dzsihadot?”* A Próféta így felelt:

BGF KKFK Elektronikus Könyvtár

Az elektronikus könyvtár teljes szövegű dokumentumokat tartalmaz biztosítva a szabad Információ-hozzáférést. A szerzői és egyéb jogok a dokumentum szerzőjét/tulajdonosát illeti. Az elektronikus könyvtár dokumentumai szabadon felhasználhatók változtatások nélkül a forrásra való megfelelő hivatkozással, de csak saját célra nem kereskedelmi jellegű alkalmazásokhoz

„A nők számára a legjobb dzsihád az (Allah által elfogadott) zarándoklat.”

Salamon András – Abdul Fattah Munif (2003): p.165-166.

NÉHÁNY LEZÁRÓ GONDOLAT

Az iszlám vallás és az iszlám világ napjainkban ellentmondásos képet mutat. Ezek az ellentmondások nagyrészt az ismeretek hiányából és az iszlám vallással szembeni előítéletekből fakadnak. Ma, mikor az iszlámot a terrorizmus vallásának bélyegzik meg, és a médiák sem oszlatják el ezt a tévhitet, vagy egészítik ki a radikális iszlámról szóló beszámolóikat az iszlám mérsékelt oldalának bemutatásával, fontosnak tartom, hogy kiegészüljön ez a kép.

Szakedolgozattal szerettem volna a mindennapi muszlim ember hagyományait, szokásait és az iszlám vallás protokolláris sajátosságait bemutatni.

Mivel ez a vallás - szinte egyedülállóként a világon – az élet minden területén megnyilvánul, és a muszlimok számára a hétköznapi élet elválaszthatatlan a vallási étellel, kitértem az életüket meghatározó apróbb és fontosabb mozzanatokra is, a családi életet meghatározó protokolltól kezdve, a legfontosabb muszlim szertartásig, a zarándoklatig.

De, hogy megértsük hagyományait előbb a vallást és annak főbb kitételeit kell megismernünk. Azt a vallást, ami ezekben az országokban olyan szorosan összefonódik a politikával, és ebből következően torzul, veszít tisztaságából. Ennek ellenére nem szabad elfelejtenünk megkeresni az egésznek a magvát, az iszlám letisztult formáját.

Dolgozatomat ezért egy, az iszlámra oly jellemző idézettel szeretném zárni:

„Minden lélek a maga cselekedetének záloga.” (Korán 74. szúra 38. ája)

FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE

1. Adorján Imre: Boldog Istenként élni
Barnaföldi Gábor Archívum gondozásában Budapest, 2000 p.145. 174.
2. Glasenapp, Helmuth von: Az öt világvallás
Gondolat Kiadó Budapest, 1993 p.370. 372. 384.
3. Goldziher Ignác: A buddhizmus hatása az iszlámra
Shark Print Kiadó Kaposvár, 2000 p.51.
4. Goldziher Ignác: Az iszlám
Magvető Könyvkiadó Budapest, 1980 p.125-136.
5. Kéri Katalin: Nevelésügy a középkori iszlámban
Iskolakultúra Kiadó, Pécs 2002
6. Kiss Enikő- Anwar Aimen- Csiszár Anita: Az ISZLÁM Magyarországon és Közel-Keleten, MTA Politikai Tudományok Intézete Budapest, 2002 p.15. 20. 35. 38. 45-47. 57.
7. Korán, Helikon Kiadó 1997
8. Price, Randall: Dzsihad, Új Spirit Könyvek Budapest, 2002 p.159.
9. Rostoványi Zsolt: Az iszlám világ új fejezete
A Magyar Honvédség Kiadványa Budapest, 2001
10. Salamon András-Abdul Fattah Munif: Saría-Allah törvénye
PressCon Kiadó Budapest, 2003 p.121.128. 147. 155. 156. 165.